

Ob vstopu novih članov med Združene narode**Mednarodni položaj se je zboljšal****Nova poteza Sovjetske zveve - Trajni temelji miru**

V laški javnosti vlada splošno zadoščenje, da je 10 let po končani vojni bila Italija končno sprejeta med Združene narode. In to zadoščenje je razumljivo, kajti sedaj šele je bil Italiji odvzet pečat napadalke, ki je skupno s Hitlerjem pognala človeški rod v krvavo žaloigro druge svetovne vojne. Šele z uradnim sprejemom v Organizacijo združenih narodov je postala moralno enakovredna in zares enakopravna država.

Obenem z Italijo so pretekli teden sprejeli med Združene narode še 15 drugih evropskih in izvenevropskih dežel in s tem odločilno pripomogli k pomirjenju sveta.

Organizacija, ki naj bi združevala vse države k skupnemu delu ter skrbela za to, da prepreči nove vojne, je namreč imela do zadnjega tedna usodno hibo, da v njej niso bile včlanjene zelo pomembne države v Evropi, Afriki in Aziji. S tem, da je sedaj vstopilo 16 novih članov, ta hiba na žalost sicer ni še povsem odpravljena. Pomisliti zadostuje, da med Združene narode še vedno ni bila sprejeta Mao Tse Tungova Kitajska, ki šteje okrog 500 milijonov duš!

Dokler ostanejo tako ogromne dežele izključene in ne sodelujejo z ostalinimi državami pri reševanju mednarodnih sporov, ne moremo trditi, da je svetovni mir zanesljivo in trajno zajamčen. Toda mednarodna javnost je sprejem zadnjih novih članov kljub temu z radostjo pozdravila, ker vidi v njem odločilen uvod k bodoči spravi med vzhodom in zapadom.

Pozdravila ga je tem pristraneje, ker se je do poslednjega trenutka zdelo, da se Sovjetska zveza in zahodni svet tudi letos ne bosta mogla v tem vprašanju sporazumeti. Vsi so bili prepričani, da bodo Italija, Avstrija, Španija, Ogrska, Bolgarija, Irska, Finska in cela vrsta drugih dežel ostale še nadalje izključene, ko je Moskva iznenada popustila in s tem omogočila težko pričakovani sporazum.

LEPO BOŽIČNO DARILLO

Med Moskvo in zapadom bi bilo skoro prišlo do ponovnega preloma zavoljo Zunanje Mongolije. Sovjetska vlada je zahtevala, naj se med Združene narode sprejmejo hkrati vse države prosilke, pa naj spadajo v ta ali oni tabor. Članice morajo postati vse ali pa nobena. Teh je bilo vsega 18 in med njimi tudi Zunanja Mongolija.

Ko je zastopnik Čang Kaj Šeka dvignil »v imenu Kitajske« veto zoper Mongolijo, se je zdelo, da bo zagorela nova borba med komunisti in zapadnjaki. Tedaj se je pa Moskva po enodnevnem razmišljanju odločila, da žrtvuje svojo zaveznico Zunanjo Mongolijo,

ki je tako ostala pred vrati Organizacije združenih narodov, medtem ko so bile vse ostale države — razen Japonske — sprejete!

Zakaj je Kremelj tako ravnal? Najbrž zaradi tega, da zabiše slab vtis, ki ga je naredila Sovjetska zveza na zborovanju v Ženevi, kjer se je Molotov izjavil proti zedinjenju Nemčije in proti svobodnim nemškimi volitvam. V mednarodni javnosti je tedaj zavla-

dalo prepričanje, da je Rusija nasprotna samoodločbi narodov in zato kriva, da je postal sporazum med vzhodom in zapadom nemogoč.

Zelo slabo so vplivale tudi izjave, ki jih je Hruščev izustil v Indiji in Burmi proti zapadnim velesilam. Saj se je mož celo upal

Nadaljevanje na 3. strani

PASTIRJI
ČASTIJO
JEZUSA

SLIKA IZ L. 1440,
KI JO HRANIJO
V SAMOSTAN-
SKEM MUZEJU V
KLOSTERNEU-
BURG - BRIXENU
NA JUŽNEM
TIROLSKEM

NOVICE Z VSEGA SVETA

IZVOLILI SO JUGOSLAVIJO

V torek so Združeni narodi zaključili v Njujorku svoje deseto letno zasedanje. Prej so pa še izvolili v najvišje telo organizacije, v Varnostni svet, 11. člana, ki je še manjkal.

Med državami je nastal spor, koga naj izberejo. Amerika je predlagala Filipine, drugi so bili nasprotni, češ da mora na mesto, ki ga je doslej zavzemala v Varnostnem svetu Turčija, priti evropska in ne azijska država, in predlagali Jugoslavijo. Združeni narodi so od 14. oktobra do torka glasovali kar 35 krat brez uspeha. Nihče ni dobil dvetretjinske večine, potrebne za izvolitev v svet.

Končno so se ta teden sporazumeli: v Varnostnem svetu naj sedi eno leto Jugoslavija, drugo Filipini. Od 56 držav je glasovalo za Jugoslavijo 43, torej več ko dve tretjini.

NEMČIJA IN FRANCIJA

Saarska kotlina, ki leži na meji med Nemčijo in Francijo, je pred 8 tedni z veliko večino glasov odklonila mednarodno zajamčeno samovlado, na katero se je bil Adenauer zedinil s Francozi. Prebivalstvo se je namesto tega izreklo za zedinjenje z matično državo Nemčijo. Posledica je bila, da so v Posarju razpustili deželni zbor in napovedali za preteklo nedeljo, 18. decembra, nove volitve.

Stranke, ki zahtevajo priključitev k matični državi, so tudi to pot zmagale, toda dobile manj glasov kot zadnje poletje. Zanje je glasovalo 64 odstotkov volivcev. V novem deželnem zboru ne bodo imele za seboj pričakovane tričetrtinske večine, ki je po zakonu potrebna, da se lahko spremeni deželna ustava ter tako omogoči zedinjenje z Nemčijo.

Na podlagi volilnih izidov bo sedaj Adenauer začel pogajanja s Francozi, da se dokončno reši saarsko vprašanje. Obe vladi sta se že prej domenili, da morata sosedni državi živeti v prijateljstvu in voditi skupno politiko v Evropi, pa naj nedeljske volitve v Posariu iznadejo kakorkoli. Odgovorni možje v Parizu so računali celo s tem, da se Posarie priključi Nemčiji in se v srcu s tem že srijaznili.

Ta politika je edino razumna in dalnovidna. Za Francijo je resnično prijateljstvo z Nemčijo dragocenejšje kot saarski rudniki. Sprava med obema narodoma je obenem prvi pogoj trajnega miru v Evropi.

NOV NAROD SE OSAMOSVAJA

Predsednik sudanske vlade El Ashari je razglasil, da je dežela postala neodvisna država, iz katere se morajo angleški in egiptski vojaški popolnoma umakniti. Spomladi bo prebivalstvo glasovalo o bodočnosti Sudana, a že sedaj je jasno, kakšen bo izid. Nov narod se bo otresel jarma kolonializma ter postal gospodar na svoji zemlji.

NA POTOVANJU PO ABESINJI

Po prihodu v Abesinijo so Tita proglasili za častnega občana Adis Abebe in cesar Haile Selasije mu je izročil dve najvišji vojaški odlikovanji v državi. Abesinska bolnišnica je pa prejela od maršala Tita dragoceno rentgensko napravo in cesarica lepa jugoslovanska ročna dela. V prestolnici je mla-

dina v čast gostov pela narodne pesmi in priredila abesinske plesne.

Iz Adis Abebe sta se cesar in Tito podala s spremstvom na pot po notranjosti dežele, kjer prebivalstvo burno pozdravlja oba državna poglavarja.

Med tem se predstavniki obeh držav pogajajo, da sestavijo politične in gospodarske dogovore, ki naj tesno združijo Jugoslavijo in Abesinijo.

CELO NA SODIŠČU!

Človek bi mislil, da vsaj tam, kjer se pravica deli, ni hudodelecev. Pa ni popolnoma tako. Na sodnji v Milanu se je že 1. 1925 ustrelil kancelist, ki je imel na skrbi zalogo z zaplenjenim blagom. Vodja istega oddelka Manenti je 5 let zatem, da bi zakril svoje poneverbe, skladišče enostavno zažgal. Odkrili so, da je v zaplenjene škatle kokaina nasul bikarbonata, mamilo pa za drag denar prodajal. Te dni je pa dr. Del Grosso, ki je opravljal isto službo, zginil ter odnesel s sabo za 100 milijonov poverjenega mu blaga.

SNEŽNI VIHARJI

Na severne dežele Evrope je pritisnil hud mraz. Na Norveškem je toplomer padel ponekod na 46 stopinj pod ničlo. Mraz je tako oster, da sta v švedski pokrajini Vaermaland dva otroka, ki sta spala v nezakurjeni sobi, zmrznila v postelji.

Pretekli petek so nad Skandinavijo obenem zadivjali silni snežni viharji, ki so se zaganjali na jug proti francoskim obalam. Osem metrov visoki valovi so butali besno ob bregove Normandije in Bretanije ter onemogočili daleč naokoli vsak promet po morju.

Nenavaden mraz se je pojavil tudi v Ameriki in dosegel v nekaterih krajih 43 stopinj pod ničlo.

VRAČANJE BEGUNCEV

Med Italijo in Jugoslavijo je v veljavi dogovor, da bosta obe državi prebežnike izpralsali in če treba prisilili, da se vrnejo domov. Te dni so zopet pripeljali iz begunskega taborišča v Vidmu 40 prebežnikov do Sosljana, od koder so jih v močnem spremstvu dovedli v Fernetiče ter jih izročili Jugoslovanom.

Tržaški in goriški občinski svet sta proti temu postopku protestirala, rimska vlada je pa odgovorila, da tu ne gre za politične preganjance in naj taki ljudje zato ostanejo doma.

KOLIKO JE ZDRAVNIKOV?

Svetovni zdravstveni urad sporoča, da je na svetu vsega 1 milijon 200 tisoč zdravnikov. Število se zdi veliko, a je popolnoma nezadostno, če upoštevamo, da živi na zemlji 2 milijardi in pol ljudi. Samo v 14 deželah pride na 1000 prebivalcev po en zdravnik, v 22 državah pa en zdravnik na 20.000. Na svetu so pa še pokrajine, kjer tako rekoč sploh ne poznajo pravih zdravnikov.

POKVARJENI OTROCI

V kraju Tricesimo v Furlaniji se je oni teden pripetilo nekaj nezasišanega. Iz šole grede je 5 sošolcev odpeljalo 11-letnega dečka Valentina Edlerja v bližnji gozd. Tam so ga vrgli na tla, češ da je neko njihovo lum-

parijo ovadil učiteljci, in ga tako prebreali, da se je onesvestil. Ko je fantek prišel k sebi, so ga hoteli povrhu vreči čez visok zid. Danes bi bil mrtev, da mu niso pritekli ljudje na pomoč. Teško poškodovanega dečka so prepeljali v videmsko bolnišnico, mlade zlikovce so pa orožniki polovili.

POPLAČANO POŠTENJE

Davčni izterjevalec Di Michele se je v Rimu vozil v tramvaju in imel poleg sebe torbo s 6 milijoni. Mislite si njegov obup, ko je izstopil in opazil, da nima torbe! Zvečer se je oglasil na policiji spravednik in izročil listnico z denarjem. Pozabljivec je poštenjaka objel in mu odštél 100 tisoč lir.

SMRT JE ŠVIGNILA MIMO

Pretekli teden je na glavni postaji sicilijanskega mesta Catania Aleksander Compagnini korakal čez tračnice, ko se mu spodrsne in telebne na tla. V istem hipu prihrumi brzec, ki se mu ni bilo mogoče več izogniti. Mož si je skušal rešiti življenje na ta način, da je legel v sredino tirov in se na vso moč stisnil k tlom. In res je vlak zdrdral čezenj, ne da bi ga zadel.

Ljudje so blede gledali, kaj bo, ko se Compagnini mirno vzdigne, si otrese prah z obleke ter se hladnokrvno oddalji.

NESREČNI DAR

V Ogleju je premožni tovarnar Pozar daroval svoji novo poročeni hčerki avto. Mlada gospa Ida je sedla z bratom in njegovim sinčkom v lepo vozilo in hotela med vožnjo tudi sama krmariti. Pri tem je avto tako nesrečno zasuknila, da je zdrčal v reko Nadižo, ki je v Ogleju precej globoka. Brat se je rešil, ona in otrok sta pa utonila.

RUDNIKI NA LUNI

Eden najbolj resnih finančnikov v Njujorku je Richard Skadding. Nedavno tega je presenetil javnost s tem, da je ustanovil delniško družbo za izrabljanje rudnih zakladov na — luni. Spčetka so se mu ljudje smejali, toda mož je znal tako prepričevalno dokazovati, da bo čez 25 let svoj načrt uresničil, da so mnogi začeli kupovati njegove delnice. Kdor ne ve kam z denarjem, si lahko kupi take akcije — z lune.

RADODARNI BOGATAŠI

Da se vsaj deloma oddolži za prislužene milijarde, je ameriški kralj avtomobilov Ford svoj čas ustvaril posebno ustanovo v znanstvene in dobrodelne namene. Tej ustanovi je podjetje letos darovalo bajno vsoto 312 in pol milijarde lir. Največji del denarja je določen za proučevanje atomske sile in boju proti boleznim. Škoda, da nimamo Slovenci takega »strica« v Ameriki.

ČEDNA BRATOVŠČINA

V mestu Pittsburgu v Zedinjenih državah so se tatovi draguljev združili v poseben sindikat, ki nosi ponosno ime Jewel Robbers Syndicate. »Društveniki« plačujejo precejšnjo članarino in odstotke od tatvin, kar je lani zneslo 90 milijonov lir. Čudno je, da policija ni še odkrila tičev ter jih spravila v primerne kletke.

SREČA SE JE NASMEHNILA

Pretekli teden se je pri državni nogometni stavi ali »totokalču« zasmejala sreča tudi dvema Goričanoma. Vsak je dobil po en milijon in 160 tisoč liric. Eden se je takoj javil prijateljem in jim plačal za pijačo, drugi je pa zginil in ga ni nikjer več na spregled.

Mednarodni položaj se je zboljšal

Nadaljevanje s 1. strani

trditi, da je Velika Britanija pripravljala in podpirala Hitlerjev napad na — Sovjetsko zvezo! Ljudje so imeli vtis, da so ruske poudbe, naj se zapad in vzhod pomirita, neodkritostna in gola politična taktika. V resnici Moskva ne mara sprave, temveč hoče borbo — nadaljevati!

Posledica je bila, da so zapadnjaki sklenili učvrstiti in pomnožiti svoje oboroževanje ter se je Amerika odločila povečati vojaško in gospodarsko pomoč svojim zaveznikom v Atlantski skupnosti in različnim deželam v Aziji in Afriki. Mednarodni položaj se je zaostрил in vidno poslabšal.

Prepričanje, ki se je čedalje bolj širilo na zahodu, da tudi s Stalinovimi nasledniki ni mogoče koristno in uspešno sodelovati, je resno ogrožalo temelje, na katerih sloni nova sovjetska zunanja politika.

Iz neprijetnega položaja se je Kremelj rešil s tem, da je žrtvoval Zunanjo Mongolijo. Dokazati je hotel svetu, da je z njim kljub vsemu mogoče uspešno delati na pomirjenju med narodi in državami. Priznati je treba, da je ta ruska poteza bila spretna in nadvse učinkovita.

Naj bodo vzroki in nagibi, ki so vodili Moskvo, kakršni koli, sovjetski sklep je vse-kakor nekako božično darilo, katerega se miroljubni svet veseli.

Božične praznike bo obhajal v obnovljenem upanju, da se navzlic vsemu vendar spleča sodelovati z Moskvo za spravo med vzhodom in zapadom.

BARBARSKA DEŽELA

Zunanja Mongolija, zavoljo katere bi bilo človeštvo kmalu strmoglavilo v ponovno »hladno vojno«, je za večino naših bralcev popolnoma nepoznana dežela. Ljudje ne vedo niti, kje leži, niti, kakšen je njen pomen.

V listu smo omenili, da je Mongolija sedemkrat večja od Italije, toda »Il Corriere della Sera« pojasnjuje, da Mongoli prav za prav niso niti resničen narod, temveč zvečine še potujoči pastirji ali nomadi. S svojimi čredami se selijo iz kraja v kraj in zato njihove domovine ni mogoče označiti za državo v sodobnem smislu. Prebivalstvo je v glavnem še nepismeno in kulturno zaostalost. »Il Corriere« se čuti skoro ponižanega, da so hoteli zaradi take dežele izključiti Italijo iz Organizacije združenih narodov.

In vendar z Mongoli ni bilo vedno tako. Nekoč je bil to silno mogočen in vpliven narod, čigar oblast se je pod vodstvom bojevitih in sposobnih vladarjev širila daleč preko vse Azije. Mongoli so zagospodovali nad Kitajsko in ustanovili že leta 947 svojo prestolnico v Pekingju. Od tam so v poznnejših stoletjih prodrli v Indijo in Perzijo ter se začeli bližati Evropi.

L. 1223 so pod Džingis Kanom prekoračili Ural, si podjarmili Rusijo in od tod udarili čez Karpate v srednjo Evropo. Malo je manjkalo, da si niso podvrgli Poljske in se ustanovili v Šleziji. Zanimivo je, da jih je njihova vojaška moč prignala tudi v naše kraje. Na svoji znameniti konjenici so prebruneli tisoče in tisoče kilometrov ter dospeli l. 1241 iz osrčja Azije na obalo Jadranskega morja.

Tedaj so bili Mongoli politična in vojaška velesila, katero je moral ves tedanji svet resno upoštevati. Na njihov dvor so pošiljali svoje zastopnike francoski kralji in ravno tako papež Inocenc IV. Ker so bili mongolski vladarji v verskih stvareh strpni, je poglavar kat. Cerkve imenoval l. 1307 v njih deželi nadškofa (franciškana Ivana da Montecorvino) ter mu dodelil 7 škofov.

Mongolska nevarnost je bila iz naših krajev kmalu odstranjena, zato so si pa Mongoli utrdili za stoletja politično nadoblast v Rusiji, kjer so moskovski veliki knezi postali Mongolom podložni vladarji. Politično zedinjenje ruskega naroda se je uresničilo šele po dolgotrajnih krutih borbah proti azijski nadvladi.

MOČ DOBROTE IN PRAVICE

In kaj je ostalo od nekdanje moči in slave Mongolov? Nič. Njihova bivša prestolnica v današnji Zunanji Mongoliji je kup ruševin, ki jih pokrivajo debele plasti puščavskega peska.

Žalostna usoda nekoč tako mogočne države! In mi živimo v atomski dobi, ko grozi ista nevarnost vsem sedanjim velesilam na svetu. Saj so učenjaki neizpodbitno dognali, da vodikove bombe lahko čez noč uničijo milijonska mesta, spremenene v puščave cvetoče dežele ter iztrebijo cele narode z oblička zemlje. Ena edina atomska vojna spremeni

lahko najponosnejše države v same Zunanje Mongolije.

Odgovorni državniki naj se zavedajo, da bi še tako silno oboroževanje ne moglo obvarovati njihovih narodov te usode. Kje je torej rešitev? Na to nam daje odgovor Voditelj človeštva, ki se je rodil pred 1955 leti v Betlehemu.

On ni imel nobenih vojakov pod svojim poveljstvom, ni prelivaval krvi, ni požigal vasi in mest, se ni maščeval nad nikomer. Za tiste, ki so ga najhuje sovražili in preganjali, je kazal največ sočutja in mislil le na to, kako bi jih s svojim zgledom rešil njihove srčne surovosti in zlobe. Prožil je roko grešnikom, se zavzemal za bolnike, pomagal revežem ter vztrajal do svoje smrti na križu v potrpežljivosti in odpuščanju. S svojim življenjem in naukom je za vse čase dokazal, da sta pravica in ljubezen močnejša kot vsako nasilje in vsak vojni hrup tega sveta, da sta edini temelj slehernega trajnega napredka človeštva.

Sebi v spomin si ni dal graditi kamnitih spomenikov, kakor so delali stari vladarji, in vendar stoji danes v vsakem velemestu in v najskromnejši vasi vsaj ena hiša, posvečena Njegovemu spominu. Celo v strmih planinah, v bližini večnega snega, kjer ni človeških bivališč, se dvigajo proti nebu in zvezdam zvoniki, ki nas spominjajo na njegova dela ljubezni in pravice.

Zato bodo tudi letos po vsej zemlji zvonili zvonovi in donele pesmi, da z njimi praznujemo sveto noč Njegovega rojstva.

NOVICE

PRVI MILIJON

Avstralija, ki se je vedno na vse kriplje otepala tujcev, je po zadnji vojni korenito spremenila svojo politiko. Pred nekaj dnevi je število povojnih doseljencev doseglo natančno 1 milijon. To je zelo mnogo, če pomislimo, da šteje država vsega le 9 milijonov duš. Na vsakih 9 Avstralcev pride torej po en tujec. Vse te je lahko sprejela, ker je obsežna zemljina zelo redko obljudena, a je v zadnjih letih povrh začela izkoriščati svoje podzemno bogastvo in razvijati industrijo. Še vedno je v deželi 60.000 praznih služb, za katere zaman iščejo delavcev. Vsak priseljencec dobi najkasneje v 3 tednih delo in po 5 letih državljanstvo.

Najhujša nadloga Avstralije pa je, da vlada v državi silovito pomanjkanje stanovanj. Priseljenci morajo dolgo časa živeti v taboriščih, moški in ženske posebej, tako da se družine pogostokrat sestajajo le enkrat na teden. Razen tega so domačini hladni in negostoljubni in nedelje so neznansko puste in dolgočasne. Podnebje je vroče in zdravju mnogim Evropejcem zelo škodljivo. Vse doseljence muči stalno domotožje, tako da je že marsikdo preklel dan, ko se je vkrcal na pot v daljno Avstralijo.

STAROST SE ODMIKA

V Rimu so zborovali učenjaki, ki proučujejo vzroke starostne oslabelosti. Sloviti zdravnik o. Gemelli je v posebnem predavanju dokazoval, da bo srednja meja življenjskega segla kmalu do 76 let sarosti. Že danes

umirajo ljudje v dosti zrelejši dobi, kot so nekoč. Ta dejstva ustvarjajo pa obenem nova vprašanja, posebno na področju socialnega zavarovanja.

ATTLEEJEV NASLEDNIK

Za voditelja angleške delavske ali laburistične stranke je bil po Attleejevem odstopu izvoljen Hugh Gaitskell, ki ga smatrajo vsi za »mladega moža«, ker se bliža šele starosti 50 let.

Mesto, na katero se je povzpел, je važno, kajti ko pride njegova stranka spet na oblast, bo prav gotovo načelnik vlade in kot član »velike četvorice« soddločal o politični usodi sveta. Njegov položaj je že danes pomemben, zakaj v parlamentu bo voditelj protivladne opozicije, ki je v Veliki Britaniji uradna oseba, saj nosi naslov: voditelj opozicije Njegovega Veličanstva, prejema ministrsko plačo in je redno vabljen na posvetovanja o važnih državnih zadevah. V Veliki Britaniji vlada pač visoka politična kultura, ki je v naših krajih nepoznana.

Število komunistov

Po podatkih sovjetskega časopisa Komunist znaša število redno vpisanih članov komunistične ali boljševiške stranke le 8 milijonov. Če pomislimo, da ima Sovjetska zveza vsega okoli 200 milijonov prebivalcev, je to na vsak način silno majhno število. V stranko, ki vlada ogromni državi, sprejmejo le izbrance.

Ludežen stroj

Pred 50 leti so ljudje strmeli, če je kdo govoril o stroju, ki sešteva, odšteva, množi in deli. Danes ni to nič posebnega. Sedaj so angleški učenjaki izumili celo pripravo, ki bo prevajala iz jezika v jezik, na primer iz francoščine v angleščino.

Dopisi v Tržaškega

MAVHINJE

Ponovno se danes vračamo k obljubljenemu asfaltiranju ceste Vižovlje—Mavhinje, o kateri je Novi list pred časom že pisal. Ugotoviti moramo, da o popravilu danes ni ne duha ne sluha. Ne vemo, kaj to pomeni. Ali so obljube, ki jih je bila dala občinska uprava, brez pomena?

Govori se, da bodo uredili cesto samo po vasi in v njeni neposredni bližini, kar bi bilo sicer prav, a nas ne bi povsem zadovoljilo. Občinsko upravo zato prosimo, naj izpolni dano obljubo.

Na pomlad in poleti bi se pri nas dalo marsikaj zaslužiti s tujskim prometom, če bi le ceste bile urejene. Danes se pa nikomur ne ljubi z avtom ali motorjem po grdi in razorani cesti v Mavhinje. Kljub temu so se pa naši gostilničarji v zadnjem času potrudili, da so preuredili svoje gostinske prostore. V tem pogledu moramo zlasti pohvaliti požrtvovalnost g. Zdravka Urđiha. Želeli bi, da bi tudi drugi sledili njegovemu zgledu, saj bi od tega naša vas imela le koristi.

Danes želimo načeti še neko drugo vprašanje, ki se nam zdi važno. Pri nas imamo precej mleka, ki ga posameznikom prodajamo po 60 lir liter, mlekaricam pa po 45 lir. Pet mlekaric vozi dnevno iz naše vasi in iz Vižovelj okoli 200 litrov mleka v Trst. Pred nekaj leti je bilo drugače. Dogajalo se je, da je mleko ostajalo. Danes se moramo zahvaliti požrtvovalnim mlekaricam, če se je proizvodnja mleka dvignila. Če bi pa stvar še boljše uredili, bi lahko želi lepše uspehe. Mislimo na ustanovitev mlekarne, ki bi lahko odkupovala kakršno koli količino mleka.

Z obnovo nismo povsem zadovoljni, ker ni vse tako, kakor bi moralo biti. Nekateri imajo vse obnovljeno, drugim pa niso pozidani skednji, hlevi za prašiče, lope itd. Zdi se, da se je obnova teh gospodarskih poslopij pristransko izvajala. Dolžnost Tehničnega urada v Trstu bi bila, da poskrbi za vse enako. Mnenja smo, da je bivša ZVU dala dovolj denarja, ki bi ga lahko uporabili za vse enako. Če ne bodo del dokončali v doglednem času, in sicer tam, kjer bi jih morali, se homo pritožili pri pristojnih oblastvih. Porušena gospodarska poslopja niso bila prijavljena kot vojna škoda, ker smo pač verjeli, da nam bodo vse obnovili.

SESLJAN

Enajstega decembra je prišla na obisk k staršem in sorodnikom v Sseljan gospa Olga Camilleri, rojena Pahor. Tu se bo mudila približno tri mesece. Gospa Olga je žena angleškega inženirja, ki je v službi v Kimberleyu v Južnoafriški zvezi. V razgovoru z našo domačinko smo zvedeli marsikaj zanimivega o tamkajšnjem življenju.

Življenjska raven belih prebivalcev je izredno visoka. Navaden delavec-začetnik zasluži mesečno okrog 70 funtov šterlingov (približno 120 tisoč lir). Hrana v menzi stane mesečno okrog 7 šterlin (približno 12 tisoč lir). Najboljša moška obleka stane okrog 22 funtov (približno 37 tisoč lir).

V Južnoafriški zvezi prebiva približno 10 milijonov črncev in mulatov, okrog dva mi-

lijona in pol vladajočih belcev in 400 tisoč Indijcev.

Črnci in Indijci so popolnoma brezpravni. Beli si žele, da bi domačini ostali na čim nižji kulturni stopnji. Vsekakor se danes opaža, da se tudi črnci postopoma kulturno dvigajo ter se politično prebujajo. V tovarnah se večkrat dogodi, da črni delavec zagrozi nadrejenemu belcu z maščevanjem, ki se bo izvršilo, brž ko pridejo »domačini« na oblast. Tak upornik je seveda takoj vržen iz službe. Črnci in Indijci so povsod strogo ločeni od belcev. Če se n. pr. beli mož poroči s črno ali mulatko, mora brezpogojno zapustiti prebivališča belih in ostati vse življenje med črnci. Rzne protestantske ločnice podpirajo to vladno politiko. Za uboge črnce se odločno potegujeta samo katoliška Cerkev in porajajoči se komunizem. Sploh bo tamkaj v dogledni bodočnosti možno samo dvojce: ali se bodo črni pokatoličanili ali pa povzročili komunistično revolucijo. Njihova poganska verstva so namreč nezdržljiva s sodobnim napredkom. Tamkajšnji trezni beli ljudje se boje, da se bodo črnci prej ali slej uprli, ako današnji vladajoči razred ne bo ubral druga, pravičnejša pota.

Prijazni gospe želimo prijeten oddih v domačem kraju.

PROSEK

Pretekli ponedeljek je malo pred 20. uro začel greti senik družine Milič s Proseka št. 78. Požar je uničil okrog 70 q sena in hudo poškodoval gospodarsko poslopje. Vzroki nesreče niso še pojasnjeni, vendar se zdi, da se je seno samo vnelo. Na kraj nesreče so kmalu prišli gasilci z Opčin, pozneje pa še njihovi tovariši iz Trsta ter po daljšem trudu požar pogasili.

Usoda je hotela, da se je med tem delom pripetila še druga nesreča. Gasilec Roman Milkovič iz Trebče je med izvrševanjem svo-

je dolžnosti nepričakovano padel s 6 metrov visoke lestve, tako da so ga morali nemudoma odpeljati v tržaško bolnico.

Zaradi resnih notranjih poškodb je Milkovičevo stanje resno in zdravniki niso še izrekli dokončne sodbe.

Bog daj, da bi se kmalu zdrav vrnil k svoji družini.

ŠEMPOLAJ

Ni se še polegla splošna žalost po grozni nesreči pri Proseku, ko je smrtna kosa ponovno in kruto zamahnila po življenju domačina.

V noči med nedeljo in ponedeljkom se je na vespi vračal proti domu 30-letni Josip Pipan iz Šempolaja. Iz še nepojasnjenih vzrokov je Pipan zašel pri nabrežinskem zdravilišču s ceste ter se z vso silo zaletel v občestno drevo. Ponesrečenca so našli ljudje, ki so slučajno šli mimo; kako se je nesreča zgodila, pa ni nihče videl.

Prva pomoč je prišla iz bližnjega zdravilišča, a je bilo vse zaman, kajti ubogi Pipan je bil že mrtev.

Uglednemu vaščanu, ki ga je smrt doletela v najboljših letih, naj sveti večna luč.

Hudo prizadeti družini naj Bog pomaga prenesti veliko bol.

MEDJA VAS

Na nevarnem cestnem križišču v Ronkah se je preteklo nedeljo zgodila resna prometna nesreča: 35-letni Viktor Legiša in njegov spremljevalec Josip Cetin iz Tržiča sta z vespo trčila v avto, ki ga je vozil neki Tržičan. Ob trčenju sta oba padla na tla ter se resno poškodovala. Odpeljali so ju v tržaško bolnico, kjer so jima zdravniki ugotovili verjetni zlom lobanje.

Pravijo, da je njuno stanje resno.

Prijatelju Viktorju in njegovemu spremljevalcu želimo, naj čimprej okrevata.

STEFANOVANJE

»A. K. Jadrana vabi na štefanovanje, ki bo v Malj Rossettijevi dvorani v ponedeljek, 26. decembra. Začetek ob 21.30 — Vstopnina: Gospodje 400.—, DAME in člani 300 lir.

Gregorčičeva proslava v Nabrežini

Slovenska prosvetna matica in pevsko društvo Avgust Tance iz Nabrežine sta preteklo nedeljo privedila v nabrežinski kinodvoranj tradicionalno Gregorčičevo proslavo. Na sporedu so bile številne pevske točke (zborna petje, solospeli, duet) in recitacije. Nastopiti bi moral tudi ženski tercet Metuljček iz Rojana, a je ta točka morala za žalost odpasti, ker je ena pevka v zadnjem trenutku obolela. Namesto terceta smo slišali sopranistko gđ. Piščančeva iz Rojana, ki je ob spremljavi prof. Maria Sancina odpela nekaj narodnih pesmi. Njen melodični, prijetni glas je koj osvojil srca vsega občinstva. Če bo Piščančeva še naprej gojila solopetje, smo prepričani, da bo žela lepe uspehe.

Ker je bil v nedeljo odsoten tudi violinist Karel Sancin, kateremu je pretekli teden umrla mati, je na proslavi moral nositi glavno breme pevski zbor Avgust Tance iz Nabrežine. Zbor sestavljajo povečini mladi pevci, ki jih letos vodi g. Stanko Malič. Razpolaga z dobrimi soprani in basi, ki so pa v nedeljo nekoliko preveč izstopali iz zbora, tako da tenori in alti niso mogli priti do pravičnega izraza. Nekatere pesmi so zapeli morda nekoliko preveč suhoparno (n. pr. Hranmierjev V nevihti); vsekakor pa bi pevovodja moral dati malo več poudarka dinamiki, od katere je odvisno pravilno izvajanje vsake pesmi. Ker so pevci, kakor smo že dejali, povečini mladi, ne dvomimo, da bodo z vztrajnimi vajami te napake odpravili in s časom postali odlični zbor z lepo vlitimi glasovi. Na vsak način moramo pohvaliti prizadevanje in požrtvovalnost naših pev-

cev, ker v teh nekulturnih in zmaterializiranih časih tako lepo goje slovensko pesem, ki kljub drugačnemu zatrjevanju nekaterih tržaških mladih izobraženecv zna edina tudi danes še najbolje govoriti narodni duši.

Na prireditvi sta nastopila tudi tenorista Renat Kodermac iz Trsta in Bruno Kralj iz Sliptnega. Kodermac je zapel tri napeve iz znanih in priljubljenih operet F. Leharja in Tjardoviča ter žel veliko odobravanje. Kodermaca poznamo iz koncertov na radiu Trst in po drugih prireditvah. Njegov glas je vedno enak: prijeten in ljubeč in sega v srca. Tudi to pot nas ni razočaral.

Osebnost me je zelo zanimal mladi tenorist Bruno Kralj, ki ga nisem že dolgo slišal. Reči moram, da sta me njegov samozavestni nastop in njegov glas prijetno presenetila. Odkar sem ga zadnjič postal, je znatno napredoval. Za ta nastop si je izbral dela (Kam, Utve), ki odgovarjajo njegovi lirični naravi in jih je zato dobro odpel. Svetoval bi mu le, naj se nauči pravilne slovenske izgovarjave, ki mu sedaj znatno peša, kar kviri celotni uspeh.

Velik uspeh je dosegel duet Piščančeva-Kodermac, ki je zapel večno lepo Jaz bi rad rudečih rož.

Na koncu bi moral še nekaj povedati o recitacijah. Morja se motim, toda ker hočem biti iskren, naj napišem, da bi recitacije lahko odpadle.

Število udeležencev je bilo zadovoljivo, kar ponovno potrjuje, da slične prireditve hvala Bogu še ne spadajo med staro šaro.

Dopisi iz Goriške

ITALIJANI NAS NOČEJO RAZUMETI

Il Gazzettino je pretekli četrtek priobčil dolg članek z naslovom: »Italijanska šolska uprava in ljudske šole za Slovence. O svobodi pouka: kratek pogled na to, kar se dogaja v coni Bc.

Čudimo se, da je ta list, ki skuša vsaj tu pa tam biti naklonjen Slovincem in njihovim pravicam, priobčil tako strupen protislovenski članek. Pisec v prvi vrsti smeši zahtevo Slovencev po lastnem nadzorništvu in šolskem skrbništvu, to je našo opravičeno zahtevo po kulturni avtonomiji, v katero spada zlasti šolstvo. To smo Slovenci ponovno poudarili ob imenovanju novega šolskega nadzornika za italijanske in slovenske ljudske šole. Gazzettino misli, da je čisto v redu, če slovensko šolo vodi in nadzira mož, ki ne zna niti besedice slovenski. In prav to je, kar smatramo za nedopustno in za nas žaljivo. Gazzettinu, ki se tiska v Benetkah, se čudimo, da je ob tej priliki pozabil na večstoletno zgodovino Benetk, ki so dale beneškim Slovincem popolno politično in celo sodno avtonomijo. Pozabil je, da je eden največjih furlanskih politikov, pokojni dr. Bugato, predložil po drugi svetovni vojni vladi in parlamentu zakonski predlog, po katerem naj bi se vsem narodnim manjšinam v Italiji priznala kulturna avtonomija, zlasti v šolstvu. To dobrino so si razne narodne manjšine v Evropi že izvojevale.

Gazzettinu se pa ta zahteva zdi smešna in nepojmljiva! Težko je pač imeti opravka z ljudmi, ki se prav nič ne trudijo, da bi se poglobili v miselnost tuje narodnosti.

IZ PODGORE

Čujemo, da je naša predilnica darovala šrotišnici Contavalle primerno količino blaga, tako da so sestre lahko deklicam napravile oblekce. Prav bi bilo, če bi se ravnateljstvo ob božiču in novem letu spomnilo tudi podgorskih revežev, saj jih je pri nas precej, zlasti med brezposelnimi. Mnogi izmed njih komaj čakajo, da bi se novi tovarniški prostori čimprej dokončali. Ko se bo to zgodilo, bodo namreč sprejeli na delo 300 novih delavcev.

Pred kratkim so v bližini predilnice našli granato kalibra 75 mm, ki je bila še cela in je tu ostala verjetno od zadnje vojne. Vojaški izvedenci iz Vidma so nevarno orožje že odstranili. Starši naj pazijo na otroke, ker je možno, da se še ponekod nahaja kaka granata, saj so jih v naši vasi letos že več našli.

IZ PEVME

V novi otroški vrtec se je vpisalo okoli 15 otrok. Pouk se je začel pretekli teden. Ne vemo, če je to prav, saj se prostori brzkone niso še dovolj posušili. Oslavski starši pa svojih otrok še niso vanj vpisali, saj je novi vrtec za njihove malčke, vsaj pozimi, preveč oddaljen. Uprava novega vrtca ni doslej dala slovenskega napisa na poslopje, čeprav gre za šolo, ki je namenjena slovenskim otrokom. Voditeljici novega vrtca želimo obilo uspeha in božjega blagoslova pri vzgoji naših malčkov. Upamo, da bo v vrtcu v narodnem pogledu vse v redu, na kar bomo budno pazili.

Vozni red za pevmski avobus št. 8 se je v zadnjih dneh spremenil. Sedaj vozi ob delavnikih iz ulice IX. avgusta ob: 7.18, 8*, 9.30, 12.40, 14*, 15, 16, 17, 20*; odhod iz Pevme: 7.30*, 8.30, 10, 13.15*, 14.30, 15.30, 16.30, 18.

Ob nedeljah in praznikih: odhod iz ulice IX. avgusta: 14*, 15, 16, 17.20*, 18.30, 19.15, 20*; odhod iz Pevme: 14.30, 15.30, 16.30, 18, 18.50, 19.30, 20.30.

Zvezdica pomeni vožnjo št. 8 s kolodvora, oziroma iz Pevme čez Sv. Rok.

SEJA MESTNEGA SVETA

Pretekli petek je bila zopet seja občinskega sveta. Župan dr. Bernardis je najprej zmagoslavno poročal, da je občinska uprava zmagala v pravdi za državljanstvo proti prof. Tonetu Severu. Mi že zdavna vemo, da nam je bila mestna hiša v ulici Garibaldi trajna sovražnica. Primer prof. Severa nas ponovno prepričuje, da odreka županstvo, če le more, vsakemu Slovincu pravico do italijanskega državljanstva. O Severovi stvari bo pa zadnja beseda izreklo k sreči še kasacijsko sodišče.

Župan je nato prečital odgovor upravnega odbora na javno spomenico inženirske zbornice. V odgovoru je rečeno, naj inženirji stvarno in z dokazi obrazložijo, kdaj je občinska uprava zapostavljala koristi domačih inženirjev in arhitektov. Med inženirji, ki so odstopili iz raznih mestnih gradbenih komisij, je tudi slovenski arhitekt dr. Fabiani.

Kako prav je imel saragatovec prof. Zuralli, ko se je pritožil proti samovoljnemu povišanju pristojbin za razne števe, ki jih je ravnateljstvo mestnih podjetij v zadnjih letih povečalo od 300 in 400 lir kar na tisoč lir, je pokazalo med drugim tudi poročilo o obračunu mestnih podjetij za l. 1954, ki ga je podal podžupan dr. Poterzio. Iz poročila izhaja, da so imela mestna podjetja lani 11 milijonov lir dobička. Čemu višati do 1000 lir pristojbine za števe, če podjetja obratujejo s takim dobičkom? Obračun za leto 1954 je občinski svet odobril.

Končno je župan poročal še o dogovoru med Italijo in Jugoslavijo o oskrbovanju Gorice z vodo iz Mrzljekov. Vsak kubični meter stane 7.50 lir; od tega plača mesto 5, država pa 2.50 lir.

O ponedeljkovi seji občinskega sveta bomo poročali prihodnič.

SMRT LEKARNARJA

V Gorici je v sredo preteklega tedna umrl znani 80-letni lekarnar dr. Ludvik Kuerner. Pokopali so ga v petek ob obilni udeležbi oblastnikov, zastopnikov raznih organizacij ter občanov. Pokojnik se je 30 let udejstvoval zlasti pri Zelenem križu.

ŠTEVERJAN

V sredo preteklega tedna se je pri nas mudil 38-letni Vladislav Faganel iz Gorice. Proti večeru se je na vespi odpeljal proti Grojni. Bila je že tema, ko je nesrečno padel z vozila ter se precej hudo poškodoval. Odpeljali so ga v bolnico Brigata Pavia, kjer se sedaj zdravi. Čujemo, da se je njegovo stanje zboljšalo, vendar bo moral ostati v bolnici še več dni.

Naši vinogradniki so bili z letošnjo ceno vina še kar zadovoljni, saj se je trajno držala na zadovoljivi višini 80 do 85 lir za liter. Sedaj pa je trgovina z vinom ponchala, ker vsakdo drži vino, če le more, v kleti, ker upa, da ga bo pozneje bolje vnovčil.

Letošnja kaplja je odlična. Jezili smo se pa, ko smo morali oddati tropine skoro za stonj. ko so nam tropine zaradi prosté žganjekuhe prinašale prav lep dohodek. Kako so si naše gospodinje znale pomagati v hudi stiski z literčkom dobrega, pristnega tropinoveca, ki so ga Goričani tako radi pili za zdravilo in ga tudi dobro plačali. Prepričani smo, da bi vsi pozdravili nov zakon o prosti žganjekuhi za kmete! Čudimo se ministrstvu za kmetijstvo, ki sicer po svojih močeh podpira razvoj kmetijstva, da je gluho za to našo zahtevo, katero v Novem listu stalno poudarjamo. Tudi ne razumemo furlanskih kmetov, da si s svojimi kmečkimi organizacijami ne znajo izvojevati te gospodarske svoboščine, ki so jo prav tako kot mi uživali pod Avstrijo. Morda si jo pa bomo priborili, ko bo ustanovljena pokrajina Furlanija-Julijska krajina. Tej zahtevi ostanemo zvesti in kdor nam jo bo pomagal uresničiti, mu bomo hvaležni in ga bomo smatrali za svojega prijatelja.

IZ DOBERDOBA

Pri Devetakih se je v nedeljo ponesrečil 51-letni kamnosek Ivan Perin. Padel je z motornega vozila in se hudo poškodoval. Odpeljali so ga takoj v goriško bolnico. Zdravniki so ugotovili težke poškodbe. Njegovo stanje je resno. G. Perinu želimo, da čimprej okreva.

Na tehnični industrijski šoli v Trziču se bodo 9. januarja ob 18.30 pričeli večerni strokovni tečaji za mizarje, mehanike in elektriciste. O tem obveščamo naše delavce, ker smo jim svoj čas svetovali, naj si izpopolnijo strokovno znanje. Kdor se ni še vpisal, lahko to stori do konca t. m.

JAMLJE

Že nekajkrat smo v Novem listu poročali o gradnji ljudske šole v Jamljah. Že poleti smo omenili, da je o tej prevažni zadevi resno razpravljal občinski svet. Poročali smo tudi, da je za šolo že določenih 15 milijonov lir. Oblastva so namreč uvidela, da pouk ne more biti za vse večne čase v neprimernem zasebnem stanovanju. Bojimo se le, da se gradnja naše šole ne zavleče v nedogled. Zato ponovno pozivamo vsa pristojna oblastva, naj se vendar zganejo in končno prično graditi prepotrebno kulturno ustanovo v naši vasi.

IZ RONK

Pretekli petek je začelo pri nas poslovati novo delovišče, pri katerem bo 67 delovnih dni zaposlenih 50 delavcev. Popravili bodo nekatere ulice in očistili prekope. Državni prispevek za to delovišče je izposloval naš župan, ki je posredoval v Rimu pri ministrstvu za javna dela.

OBMEJNI PROMET

V novembru in decembru je bil prehod čez mejo pri Rdeči hiši in tudi na drugih prehodih čedalje večji. Dotok ljudi iz Jugoslavije je večji kot obratno. V nedeljo pa je šlo v Novo Gorico nad 1000 Goričanov, iz Jugoslavije pa jih je prišlo pri Rdeči hiši polovico manj.

Beneška Slovenija - Kanalska dolina

IZ VIDMA

Tu še vedno živimo pod vtisom, ki ga je v torek, 13. decembra, naredil pogreb pokojnega nadškofa Jožefa Nogare. V Vidmu nismo še doživeli takega pogreba. Vsaj današnji rod ni še videl v Vidmu toliko cerkvenih dostojanstvenikov, ki jim je načeloval beneški patriarh in kardinal Roncalli, še nikoli ni bilo pri pogrebu cerkvene osebnosti toliko političnih, civilnih in vojaških predstavnikov. Vlado je zastopal veliki komisar za javno zdravje senator Tessitori. Navzoča je bila vsa duhovščina velike videmske nadškofije in velika množica ljudi. Vzrok tako velike pozornosti je v tem, da je bil pokojni nadškof član odlične in po vsej Italiji znane družine: njegov brat Bartolomej je bil svetovno znani ravnatelj vatikanskega muzejev, drugi brat je ravnatelj vatikanskih financ, da ne naštevamo drugih bratov in sester, ki zavzemajo važna mesta v cerkvenih službah. Generalni ravnatelj rabeljskih rudnikov je nadškofov nečak. Msgr. Nogara je pred imenovanjem za nadškofa v Vidmu bil generalni ravnatelj »Propaganda fide« v Rimu. Nato je bil kar 27 let videmski nadškof. V vsem tem dolgem času ni imel sovražnikov niti pod fašizmom niti pozneje, ker je znal biti vsem na uslugo in so vsi videli v njem velikega »patriota«. V dolgem škofovanju v tej tako važni obmejni škofiji mu ni uspelo živeti se v tukajšnje razmere. Msgr. Nogara ni mogel razumeti, zakaj naj bi slovenski verniki pod Italijo govorili in molili v svojem jeziku in zakaj naj jim slovenski duhovniki pridigajo v materinščini. Uradno ni sicer tega nikoli prepovedal, ker bi taka prepoved bila proti cerkvenim zakonom, a se ni nikdar postavil v obrambo slovenskih vernikov in duhovnikov, ko so jih fašisti in komitaži zaradi materinega jezika v cerkvi tudi dejan-

ske napadli. In prav ta bi morala biti glavna nadškofova dolžnost v naših krajih. Z odločno obrambo cerkvenih pravic bi pokojni nadškof prihranil slovenskim vernikom mnogo gorja. Molk cerkvenega nadpastirja je dal vedno večji pogum šovinistom in danes se že občutijo zle posledice, posledice v verskem življenju ljudstva. Dolgo škofovanje pokojnega nadškofa Nogare bo zapustilo neprijeten spomin v zgodovini naših dni.

Naj mu bo Vsemogočni usmiljen sodnik! Njegovi duši večni mir in pokoj!

LESA

Že nekaj dni po odhodu priljubljenega vikarja Artura Blažute je prišel na Leso nov vikar, in sicer č. g. Ivan Nimis. Novi dušni pastir prihaja iz Spesse pri Čedadu, rodil se je pa v Njemah. G. Nimis je prvi laški duhovnik na Lesi in ne zna niti besede jezika svojih novih ovčic. Sam sicer ni tega kriv, ker je moral iti, kamor so ga poslali gospodje, ki jim ni mar, ali bo ta duhovnik mogel spovedovati otroke in starčke, ki ne znajo čisto nič laškega. Sprejem sta organizirala župan in občinski tajnik, zakleta sovražnika prejšnjega vikarja in aktivna komitaža; sprejem je bil vreden kakega škofa in ne navadnega vikarja. Z vseh vetrov so zbornali skupaj kar 14 avtomobilov za spremstvo, ne vemo pa, ali je to bilo na občinske stroške. Novi vikar pa je bil kljub temu nad sprejemom razočaran, ker je takoj spoznal, da ni imelo ljudstvo nič skupnega z njim. Nobenih slavolokov, kakor je tu navada, nobenih zastav, ne majev, nobenega navdušenja, vse hladno in mrzlo. V cerkvi ni bilo ne organista ne pevcev, ko je bil čas za sv. mašo. Orglati je moral sam šempetrski dekan. Od vseh vetrov so zbrali nekaj nepoklicnih pevcev, ki so pač peli, kakor

so znali in mogli. Med ljudmi vlada veliko ogorčenje proti županu in občinskemu tajniku Marsu, bivšemu miličniku Mussolinijevih »črnih band«. Ljudje so namreč zvedeli, kako je bivši vikar postal žrtev teh gospodov in zaradi njunih neprestanih spletk in klevet prišel ob zdravje. To sta občinska gospoda delala samo zato, ker se g. Blažuta ni hotel pokoriti njuni volji, oziroma ukazom šovinističnega »komitata«, ki je želel da bi g. vikar njemu na ljubo izdal resnične koristi vere. Odposlanstvo vernikov se je podalo tudi k novemu vikarju in mu povedalo, da ljudstvo nima nič proti njemu, vsi da so le proti županu ter tajniku, ker sta tako grdo ravnala s prejšnjim vikarjem g. Blažuto, ki je bil značajan slovenski duhovnik in se je brigal le za zveličanje duš. Prav tako so se odposlanstva vernikov oglašila pri drugih cerkvenih dostojanstvenikih ter jim nalila čistega vina in orisala delovanje nepriljubljenega župana in tajnika. Številno odposlanstvo se je javilo tudi pri prejšnjem nevarno bolnem vikarju daleč tam v Viskorsu ter mu izrazilo vdanost vseh vernikov deske vikarije z željo, da čimprej okreva.

Vse to se dogaja v naši Benečiji in ne onkraj »železne« zavese. Če bi se kaj takega zgodilo tam, bi rekli, da je to delo brezbožnikov, komunistov, božjih sovražnikov. Kaj naj pa rečemo o cerkvenih razmerah pri nas v Beneški Sloveniji?

OVČJA VES

Vse je še kopno do skoraj 1500 m višine. Zelo bi potrebovali snega, da bi bil božič lepši. Pa tudi gospodarski razlogi govore za to. Mnogi imajo les, ki ga nameravajo prodati še v gozdu in v krajih, od koder ga ni mogoče spraviti v dolino, če ni snega. Brez poselnih čakajo na delo pri železnici in cesti. Za gostinske obrate bi pa brez snega bila prava suša, ker bi ne bilo nič z zimskim športom in tujskim prometom.

BELI GRAD ZAKLETI GRAD

Po diplomatskih poteh je Dunaj zvedel, da je visoki obisk na jugu nevaren. Celo srbski poslanik je po nalogu svoje vlade poslal svarilo, da se narodno zavedna mladina Srbije tajno zbira in ugovarja političnemu pritisku, ki ga izvaja Avstro-Ogrska na Balkanu. Sam minister Bilinski je cesarju tolmačil, da bodo nekatere vlade vzele obisk kot izzivanje in naj se zatorej odloži. Prihital je tudi načelnik generalnega štaba general Hötendorff in je poročal cesarju, da bo sam spremljal prestolonaslednika v tisti vreli kotli. Cesar pa je mrzlo poslušal in odsekal: »No, da, je že vse urejeno! Prestolonaslednik naj se javi.«

Čez nekaj dni sta si tiha nasprotnika stala naproti: »Želim srečno pot,« je suho dejal cesar in se obrnil.

Pot je bilo torej treba nastopiti.

Lepo poletje je bilo, ko je usodnega leta 1914 dvorni vlak odpiskal z dunajske postaje. Prestolonasledniški par se je z žalostno slutnjo poslovil od otrok. Te slutnje so se na vožnji še podvojile. Sredi poti so se vne-

le osi salonskega voza. Vlak se je moral ustaviti in potniki so bili primorani preseliti se v voz prvega razreda.

»Dobro se pričinja,« je pripomnil prestolonaslednik. Vlak je drdral dalje, Zofiji so lho kapale solze po licu.

Nenadoma se v vlaku ugasnejo luči. Vse obmolkne, odpiraje okna, da zaveje malo sveže žive sape. Na naslednji postaji prinesejo v posamezne oddelke velike sveče za razsvetlavo. Prestolonaslednik se skuša pošaliti: »Zdi se mi, kot da me vozijo skozi deželo v pogrebni sprevedu prvega razreda.« Mrzel srh spreleti vse spremstvo, najbolj pa polkovnika Bardolffa, ki je nekaj vedel, kaj se za kulisami plete. Duh po gorečih svečah se je dvigal kakor iz grobnice Habsburžanov pri kapucinih na Dunaju.

Blede obraze je obsijala prva zarja na našem Krasu. Kmalu je sonce iznad Nanosa pozlatilo sinjo Adrijo in beli grad ob njej. Vse je hitelo k oknom; krasen pogled na Trst in na mogočno bojno ladjo »Viribus Unitis, ki se je pozibavala na morju.

Zlokobni znaki črne noči so zginili. Velikostenen je bil sprejem na tržaški postaji: vzklikajoča množica in slavoloki po miramarski cesti so razvedrili kneginjo, ki je bila ob svojem možu prvič deležna cesarskih časti.

Ko so zvečer odšli zadnji gostje iz Miramarja, je srečna dvojica zrla z verande le sketajoče se valove in lučice bližnjega Trsta.

»Danes sem prav srečna,« je šepnila Zofija možu, ko sta slonela drug ob drugem. »Franc, stopiva v kapelo molit.«

Temno se je odražal čez vso steno črni križ, stesan iz lesa ladje »Novara«, ko sta zvečer konca molila za srečo svojih otrok. Toda nad ključnim parom so se dvigale črne sence Miramarja...

Srečni dnevi v Miramarju so trajali le nekaj dni. Mož in žena, ki sta uživala lepoto rajске okolice in sinjega morja, sta bila zapisa na smrti. Pa ne le ona dva. Prav iz belega grada sta se odpeljala in s svojo smrtjo dala povod, da je v prvi svetovni vojni krvavi zubelj zajel vso Evropo.

VOŽNJA V SMRT

Iz Miramarja v Bosno je bilo potovanje utrudljivo, a v Sofiji so bili še živi spomini na lepe sprejeme v Trstu, čeprav jo je med vožnjo večkrat obhajala mračna slutnja.

(Nadaljevanje prihodnjic)

RAZGOVOR S KIPARJEM ČELOM PERTOTOM

Zvedel sem, da pripravlja kipar Celo Pertot, naš Nabrežinec, ki pa živi in deluje na Švedskem, razstavo v Ljubljani, potem ko je prav lepo uspela njegova razstava v Rimu. Ko se je vrnil za nekaj dni v Trst, sem ga po nekem znancu zaprosil za razgovor, da bi kaj več zvedel in napisal o njem in njegovem delu za bralce »Novega lista«. Rad bi ga bil osebno spoznal. Ze kar dve leti pišejo o njem naši listi in poročajo o njegovih vedno lepših uspehih, a le malokdo je imel priložnost, da bi ga osebno spoznal in da bi od njega samesno kaj več zvedel, kako se je zgodilo, da ga je zaneslo na Švedsko in kako, da se je tam tako lepo uveljavil.

Najprej moram reči, da je Celo Pertot kot človek nenavadno iskren in simpatičen. Je še mlaj, ima okrog trideset let, je visok, z bujnimi črnimi lasmi, tako da dela skoro vtis južnjaka, a z značilnimi, izrazitimi potezami Kraševca. V njem ni prav nič nadutosti zaradi uspehov, ki jih je dosegel.

»Rad bi kaj več zvedel o razstavi v Rimu, sem rekel. »Ali je bila to Vaša prva razstava v Italiji?«

»Prva osebna razstava«, je rekel. »Razstavil sem pa nekaj del tudi na tako imenovanih umetnostnih Quadriennalah v Torinu, Padovi in Rimu. Misel na razstavo v Rimu je bila precej tvegana in nekaterim se je zdela preveč drzna. Jaz pa sem poslal svoja dela v Rim in se z ženo odpeljal za njimi, odločen, da uspem. In res sem uspel. Veste, če si denem kaj v glavo, potem tisto tudi izpeljem.« je pristavil s skromnim smehljajem, ki pa je razodeval globoko notranjo samozavest in zaupanje v lastne sposobnosti.

»In je šlo,« sem rekel.

»Da,« je prikimal. »Našel sem ljudi, ki so mi pomagali, da sem dobil galerijo. Pokazal sem jim svoja dela in so se zavzeli zame. Videli so, da mislim resno in da je v meni resnično umetniško teženje.«

»Rimski listi so precej pisali o Vaši razstavi, in kolikor sem bral, so bile kritike precej ugodne.«

»Res je,« je rekel. »Zelo dobro so pisali o meni in priznati moram, da sem bil sam presenečen nad uspehom razstave. Zdaj bi se rad predstavil še v Ljubljani. Radoveden sem, kako bo ocenilo moja dela ljubljansko občinstvo in slovenski umetnostni kritiki.«

Mene pa je zanimalo, kako ga je zaneslo na Švedsko in da mi pove kaj o svojem tamkašnem delu in o življenju. Tako redko se namreč zgodi, da slišimo o kakem Slovincu, ki se je uveljavil v severnoevropskih deželah. In ko so pred prvo svetovno vojno nekoč odkrili, da je neki ugleden švedski pesnik potomec slovenskega protestantskega pastora, ki je moral bežati pred protireformacijo ter se je zatekel na Švedsko, so bili nekateri — in med njimi je bil Aškerc — ponosni tudi nanj.

»Na Švedsko me je zaneslo kar nekam slučajno,« je rekel. »Tja sem prišel prvič pred petimi leti in sicer brez vsakršnih velikih namerov in tako skromno, kot si le morete misliti — z avto-stopom. Ugajalo mi je in naslednje leto sem se spet vrnil ter tam ostal. Seveda pa sem bil med tem časom tudi že nekajkrat doma.«

»Kaj Vam je tam tako ugajalo?«

NAJLEPSI ANGELSKI POZDRAV

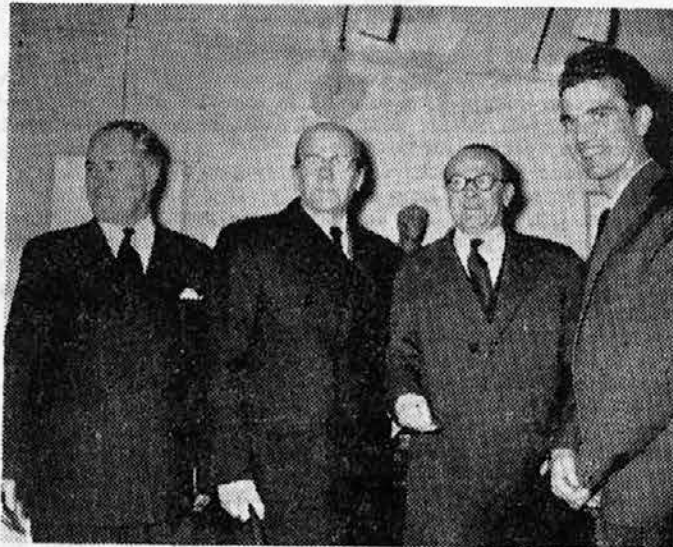
Z nebeških radostnih v'šav
glasé se spevi božje slave,
to zlate so besede prave,
nocoj dospéle do svetá nížav.

Kjer Standrež zre v gore bele
in sanja Kras moj novo leto in pomlad,
so moje pesmi zadržtele,
s krilatci ne teknujem, preveč jih imam rad

In tebe, ljubljena, slavim, Podgora,
še ljubši v rožah, grozdu Steverjan,
perot naj sinja angelskega zbora
poljubija boli vojnih ran.

Poetov duh kot angelske peroti
do mramornate Nabrežine plove,
še kraška burja ta večer ne rjove,
mir božji v vsaki beli je sohoti.

BRS LJANSKI

Kipar Celo Pertot v družbi jugoslovanskega veleposlanika v Rimu dr. Darjka Cerneja, švedskega veleposlanika Beektreesa ter bivšega italijanskega veleposlanika v Stockholmu, ministra Migoneja, ki so se srečali na Pertotovi razstavi v Rimu

»Predvsem ljudje. Med njimi in nami Slovenci je veliko podobnosti v značaju, tako da se mora človek kar čuditi. Samo, da so nekoliko bolj melanholični od nas. Dejal bi, da je njihov značaj prav značilno izrazil Strindberg, ki tam nekako odgovarja tistemu, kar imamo mi Slovenci v Čančkarju. Po mojem je med njima veliko skupnega. Strindberg me spominja tudi na Gogolja. Čančkar bi prav gotovo odgovarjal švedski miselnosti. Njihova književnost, kolikor je poznam, je v splošnem precej melanholična, kot njihov značaj. Prav zato Švede privlači katolicizem s svojo vedrino in trdnim zaupanjem v Boga, ki blaži njihovo nagnjenje k otožnosti.«

»S čim si razlagate to njihovo melanholijo?«

»Z njihovim podnebjem, ali bolje rečeno, z dolgimi nočmi pozimi. Ob dveh popoldne se že mračni, a zdani se šele ob devetih zjutraj. To močno vpliva na človekovo razpoloženje. Venčar pa se lahko odškodujejo poleti, ko so dnevi enako dolgi kot pozimi noči. Ne morem Vam povedati, kako lepo je takrat na severu. To je najlepše, kar si more človek misliti. Čudovito je.«

Jaz pa si predstavljam, s kakšnim veseljem pričaka naš umetnik s Krasa poletje z njegovim soncem, ki zaide le za nekaj kratkih ur.

»Videl sem film »Plezala je eno samo polelje«, sem rekel. »Tam so prikazali nekaj tiste poletne čarobnosti. Bil je res lep film.«

»A so še drugi, mnogo lepši,« pravi Celo Pertot. »Mislim, da je imel ta film tolik uspeh v tujini predvsem zaradi tega, ker se pokaže v nekem prizoru glavna igralka razgaljena. Drugi filmi učinkujejo še bolj poetično in umetniško močneje, četudi se ne poslužujejo takih pripomočkov. Skoda, da niste vi-

deli filma »Salka Valka«. V splošnem ljudje tam ne presojaajo golote tako kot pri nas. Pri njih je vse to le bolj izraz veselja nad soncem, nad njegovimi žarki, ki jih v dolgih zimah tako pogrešajo. V tem, da se vsi blaženi nastavljajo sončnim žarkom, je nekaj nagonskega in skoro mističnega ter vpliva čisto drugače, kakor mislijo to ljudje pri nas ali drugod v Evropi, ki slišijo o kultu golote v skandinavskih deželah.«

»Kaj pa njihova umetnost?«

»Ta pa se zgleduje skoro samo po Parizu. Drugače pa je življenje na Švedskem precej amerikanizirano.«

»Kako so pa Vas švedski umetniki sprejeli? V kakšnem odnosu ste z njimi?«

»Najprej pravzaprav nisem imel veliko stikov z njimi. Lahko bi dejal, da skoraj nič, razen najnujnejših v akademiji. Ko so potem videli, da je v meni resno umetniško hotenje, so postali prijaznejši in zdaj občujeva z ženo z mnogimi umetniki, ki naju prihajajo obiskovat v najino majhno stanovanje v predmestju, n. pr. znani slikar Otto Skjöld. A ne mislite, da živiva razkošno,« se je nasmehnil. »Imava skromno stanovanje, ki sva si ga okrasila po svojem okusu. V njem je tudi precej spominkov z najinih potovanj.«

»Ali veliko potujeta?«

»Vsake počitnice greva kam. Bila sva n. pr. že v Španiji in v Jugoslaviji. Vse leto hraniva, da je za potovanje. Zena je bila čez dan precej ur v službi in zvečer je delala še kot blagajničarka ali kot točajka v kakšnem baru, da je pomagala spraviti skupaj denar za potovanje. A potem ga tudi uživava kot dva otroka. Sicer pa ne potujeva v luksuznih oddekih,« se je spet nasmehnil.

»Koliko časa še nameravate ostati tukaj?«

»Do februarja. Zeni bi prav ugajalo živeti tu pri nas, ker je navdušena nad lepoto naših krajev — saj so tudi zares lepi,« so se mu zasvetile oči. »A to nama iz gmotnih ozirov še ni mogoče. Tu bi težko živel od svoje umetnosti, kaj šele, da bi mogla misliti na potovanja.«

M. Z.

BOZIC V RENICCIJU

(Sveti večer v koncentracijskem taborišču l. 1942)

Na nebu večernem zvezde žare,
v barakah luči skromne gore.
Iz stolpa milo zvon pozvanja,
zemljanom sveto noč oznanja.

Pri pečici topli zbrani
smo osamljeni — pregnani.
Okrog vogalov burja piska,
a srce nam bolečina s'iska.

Zatopljeni v svoje misli ždimo;
tu in tam vzdih; nič ne govorimo.
Pogled proseč v obeh ugaslih
uprt v Odrašenika je v jaslih.

In tih šepet molitve vdane
gre skoz' barako. Pesem zgame
se v srcih, in v tiho mrzlo noč
odmeva: sveta noč, blažena noč ...

PERTOT JULIO

Kristus se je rodil na Opčinah

(Nadaljevanje s 7. strani)

čedalje večje strmine se je pred njim razgrinjalo mesto v lučeh. Nato je stekel po ravnem, se povzpela na planoto, postal na zadnji postaji.

Drugačen zrak, tihe speče hiše, gmajna vsenaokrog.

Vsa tija sta stopila po mirni ulici, hodila naprej zavila v temne prehode z razdrapanimi kamnitimi hišami, dokler nista zagledala neke razsvetljene kuhinje. Stara ženska v ruti je sedela ob štedilniku in brala knjigo.

»Ne bodite hudi name, če prosim za kotichek, kjer bi se lahko odpočila. Od daleč prihajava, mnogo sva iskala, usmiljenja nisva našla nikjer. Dovolj bi bilo malo prostora v štednju ...«

»Ma kej ves nuosi ob tej uri, ledje buožji? Kaj česte, sama sem, ke se naši šli k maši in me pestili doma, da je eden per hiši. Postelje vam ne muorem dati, ker je Milan s ta mlado doma, drgače bi vam lahko štala tudi tisto posteljo. V štednju bi že blo. listje smo nagrabil, in tudi umazano ni, ke je Milan prej zuozil proč gnuj. Ceste malo kafe?«

Skeđenj, temen prostor z listjem, z vzduhom po živini onkraj okna, to je bila zdaj zadnja postaja njune poti. Jožef je zavzdihnil. Odložil je kovček z

dežnikom, razstlal listje in razgrnil čezenj odejo. Potem je prišla Marija z žensko, ki je nosila še eno odejo.

»Da vas ne bu zeblo,« je rekla.

Ogledala si je Jožefovo delo.

»Saj vi nimaste s sabo kakšnih firman'ov?« je vprašala.

»Brez skrbi.«

»Ke se kešni kadivci, ki tedi ponoči kadijo in je nevarno ...«

Naslednji dan so zvonili vsi zvonovi na obali, dan je bil odet v glorio, vse mesto v zalivu je bilo na nogah ob prečudežni vesti, da se je v hlevu na planoti rodil Kristus. Radijska postaja je prekinila svoj program, da je podajala samo podrobnosti o dogodku, ki jih je čedalje več dopisnikov prinašalo od vseh strani. Ljudje so trumoma na kolesih, na motorjih in peš drveli na mesto čudeža. Iz mesta pa se je odvijala neskončna vrsta avtomobilov proti planoti na čelu s črno »fuori serie«, kjer se je peljal dr. Solzini, da s solzami v očeh pozdravi sveto Dete, ki si je izvolilo ta poslednji košček latinske zemlje, da še enkrat odreši ta pregrešni svet.

ALOJZ REBULA

Svetovna šahovska prvenstva v preteklosti

Zadnje čase se je mnogo govorilo o svetovnem prvenstvu v šahu in o predtekmovanjih za to prvenstvo. Ne bo slabo, če pogledamo, kako je bilo s prvenstvi v preteklosti.

Danes imamo natančno organizirano mrežo, ki v predtekmovanjih zajema ves šahovski svet. Predkandidatom za svetovnega prvaka stoji vrsta uvrstitvenih turnirjev. Včasih ni bilo tako; edini činitelji v izbiri kandidata, ki naj bi igral dvoboj s svetovnim prvakom, je bilo občinstvo in še posebno mecen, ki so tekme organizirali.

Prva neuradna svetovna prvaka sta bila Dane Andersen in Amerikanec Morphy. Andersen je zmagal na prvem velikem mednarodnem turnirju leta 1851 v Londonu. Toda leta 1858 ga je v Parizu premagal genialni kombinator Morphy. Morphy, ki v svoji dobi ni imel pravega tekmeca, se je kmalu umaknil iz šahovskega življenja. Duhovite kombinacije, ki jih je bilo polno v njegovi igri, so še danes prave poslastice za ljubitelje šaha.

Ko se je Morphy že umaknil iz šahovskega tistišča, sta se pojavila dva mlajša šahista: Steinitz, ki je bil premagal Andersena z 8:6, in Zuckertot, ki je zmagal na turnirju v Londonu leta 1883 s tremi točkami pred Steinitzom. Ze takrat je mnogoštevilna šahovska javnost zahfevala tekmo med terna dyma, ki naj bi dala svetu svetovnega prvaka. Srečanje je bilo leta 1886 v Ameriki. Zmagal je Steinitz z izidom 12 in pol : 7 in pol in tako postal prvi svetovni prvak.

Steinitz je ustanovitelj modernega pozicijskega sloga v igri. Ta slog ni tako zanimiv in razburljiv za gledalce kot kombinacijski, poln bleščečih žrtev figur, je pa mnogo koristnejši za nabiranje točk. Občinstvo ni pozdravilo z navdušenjem zmage realista Steinitza nad umetnikom Zuckertotom. Mnogi so mu očitali, da je nalašč zavlačeval srečanje z Zuckertotom ter šele takrat pristal, ko so slednjemu močji že znatno opešale.

Toda občinstvo je kmalu dobilo zaščošenje. Leta 1894 je 26-letni Emanuel Lasker v senzacionalnem srečanju premagal nepriljubljenega svetovnega prvaka z izidom 12:7. Zanimanje za to srečanje je bilo izredno. Odigrala sta ga v New Yorku, Filadelfiji in Montrealu, kjer je bil zaključni del. Tu se je v ulici, kjer je stalo gledališče, zbrala množica ljudi, ki ni mogla v prenapolnjeno dvorano in je navdušeno vzklikala mlademu svetovnemu prvaku. Povratno srečanje sta odigrala v Rusiji in tu je Lasker še prepričljiveje zmagal z 12 in pol : 4 in pol. Ob tej priliki je Steinitz izjavil, da je »človeški razum omejen, a človeška neumnost ne«.

Lasker je šel v pojmovanju šaha dalje od Steinitza. Ni bil samo filozof, temveč tudi psiholog. Ni iskal samo slabih točk v poziciji, temveč tudi in predvsem v nasprotniku samem. Z izredno sposobnostjo je znal nasprotnike postaviti v položaje, ki so jim bili subjektivno najnevarnejši.

Dolga leta je Lasker uspešno branil naslov prvaka. Tarrasch, Marshall, Janovsky in Schlehter mu niso bili kos. Toda pojavila se je nova, tokerat latinska zvezda na šahovskem nebu: Jose Roul Capablanca. Ta je po nekaj lepih zmagah na turnirjih v Evropi postal glavni Laskerjev tekmeec. Do srečanja je prišlo leta 1921 v Capablancinem rodnem mestu Havani na otoku Kubi. Dogovorila sta se, da odigra ta 24 partij, toda že po 14. se je Lasker, pri stanju 9:5 za Capablancu, predal, češ, da ne prenaša tropskega podnebja.

Capablanca je bil nedosegljiv mojster v igranju enostavnih in izenačenih pozicij, a je igral tudi s presenetljivo lahkoto tudi zapletene pozicije, z morjem kombinacij.

Skoraj istočasno s Capablancu se je na turnirjih uveljavil tudi Rus Aleksander Aljehin. Dolga leta se je marljivo pripravil za srečanje s Capablancu. Končno je leta 1927 prišlo do srečanja, ki ga upravičeno imenujemo tekmo stoletja. Določeno je bilo do zmaga oni, ki prvi doseže 6 zmag. Oba sta igrala zelo oprezno. Remi se je vistil za remijem. Karika-

turisti tistega časa so ju risali, kako igrata leta 2000 z dolgima bradama še vedno isto tekmo. Toja Aljehinova potrpežljivost je bila nagrajena; po 34 partijah je dosegel šesto zmago in s tem naslov prvaka, kar je bilo pravo presenečenje. Pravi, o, da je Capablanca izgubil srečanje, ker se ni pripravil s tako resnostjo kot Aljehin. Res je tudi, da je Capablanca potem ko je postal svetovni prvak, nekako zaspal na lovrikah. Posvetil se je bolj družabnemu življenju kot šahu. Bil je lep človek, priljubljen v družbi in v ženskem svetu poznan kot Valentino s 64 polja. V samem srečanju sta si prvič v zgodovini tekmovalj za svetovno prvenstvo stala nasproti mojstra istega pokolenja na višku svojih moči in nesporno najmočjša igralca svojega časa. Do tedaj so namreč imeli mladi kandidati opravka le s postaranimi prvaki.

Aljehin je skupno z Bogoljubovom prinesel v šah novo slovansko vedrost, toda tudi on je imel trenutke slabosti. Pregotov svoje nadmoči je leta 1935 izgubil prvenstvo z dotedaj nepoznanim Holandcem Euwejem. Bil pa je edini izmed do sedaj poznanih prvakov, ki mu je uspelo ponovno osvojiti prvenstvo. L. 1937 je prepričljivo premagal Euweja in ostal prvak do svoje smrti v Lizboni, 1946. Letu ravno med pripravami na srečanje z Botvnikom.

(Nadaljevanje na 11. strani)

Seja prosvetnega odbora

Ste včasih pomislili na to, dragi rojaki, kako se kultura rodi, krepi in razvija na našem narodno ogroženem podeželju, recimo v vaseh bližnje okolice? Verjetno je vaša predstava približno naslednja: direktiva pride iz »centra«, nato je treba sklicati sejo vaškega prosvetnega odbora. Tu se bodo posvetovali, tuhtali, premišljevali, dajali drug drugemu modre nasvete in sklenili... Kaj bodo sklenili? Najbolje je, da se nevidni pritihotapimo na sam kraj, kjer ti narodni voditelji v malem obsegu zborujejo.

To je prijetna soba, ki jo daje na razpolago dobrodušni mecen: pohištvo je v prisknem gorenjskoalpskem slogu. Na odni okraski, kot majhen slikovit sodček v živih barvah, spominčki z Bleda, lutka, ki predstavljajo fanta in dekle v narodnih nošah, so nanizani vsepovsod. Stoli imajo na naslonjalu izrezano srce, okusno izdelano hrastovo mizo pokriva z narodnimi motivi okrašen prt, mojstarki izdelki idrijskih čipkaric. Vse je pripravljeno, le odbornikov še ni. Zaman jih pričakujemo ob točno določenih uri. Lahko si brez skrbi še ogledamo knjige na knjižni polici: Valvazor, Die Ehre des Herzogtums Krain, Tolstoj, Vojna in mir, Cankar, Zbrani spisi — hop, nekdo prihaja...

Na dvorišču je ču ti korake. Skriti se moramo za omaro, da ne bi motili resnega delovnega vzdušja. Res, on je, predsednik dr. Andrej Zamašek.

Prijazna gospodinja ga povabi v sejno sobo in mu natoči kozarec pristnega »z Brega«. Človeku dobro de kozarec dobrega pred tako važnim posvetovajenjem.

Dr. Zamašek se lahko oddahne: sede k mizi, izvleče robec, si povzame sledove dobrega z ust, si prižge Planico in puhne v zrak oblak temnomodrega dima. Zopet zaškrpije gramoz na dvorišču: nekdo drug prihaja. Aha, to je uradnik Božidar Kapljica z ženo Marcelo.

»Vstopite, prosim, predsednik že čaka,« zavzveni mecenov glas iz sosedne kuhinje.

Vrata zaškrpijejo in na pragu sejne sobe se pojavijo rejeni uradnik, takoj za njim pa žena.

V presledku pol urice se zberejo vsi, za p osvetno delovanje izrazito zavzeti vaščani, kakih dvanajst vsega skupaj. Na mizi je zmanjka'no kozarcev.

»Juca, pojdi v kuhinjo po druge.«

Resno moško razpravljanje se v tem družinskem ozračju pomeša s piskajočimi ženskimi glasovi.

»Znaš, ki sn ju vidla jest tu mulo? Tam v anii scienci pr žegni, z uonem tam, znaš? ...«

»Jest pej sn jeh vidla v čini, tam uod zadej. Nanka pred ljedmi jeh ni blo sram.«

Podpredsednik nervozno potrka s kozarcem po mizi.

»Začnite, prosim, gospod doktor.«

»Dragi prijatelji, zbrali smo se danes, da se posvetujemo o tem, kaj naj ukrenemo, da bo prosvetno delovanje v našem kraju oživelo. Torej iz mesta so nam v ta namen ponudili učitelja, ki bi našo mladino učil folklornih plesov ...«

»Uod ki je ta učitelj?« se oglasi Pepa z Repe.

»Iz mesta.«

»Jen kaku bu hodu zvečer sn guor, če staji v mestu?«

»S tranvajem, strela.«

»Slišete, pej kaj je mlad?«

»Kaj se brigaš, ka nisi zadosti stara?«

»Naša mula ne znam, če bi muegla huodit k vajam, ke jo bolijo pjete, če prjeveč skače.«

»Tedi naša ne znam, ki je nejdla anga, ki je vsa šempjasta nanja.«

»Pej naš mulo ki je uni tjeđen kupo motor?«

»Ah, če rječ, da jeh jema, uon al pej vi.«

»Oh, viž jo. Glih an terko jeh jemamo ku vi, neč več, neč menj.«

»Ja, ma vi ste dobili uod 'Merikanov ...«

»Tih, drugače ne pridemo nikamor. Naprej, gospod doktor.«

»Torej ... Ponudili so nam učitelja. Društvo pa bi ga moralo plačati.«

Dvigne se rdečenos predstavniki društvene gostilne, ki jo na kratko imenujejo Društvo, in protestira:

»Društvo nema ke far s to ropotijo. Mi skrbimo za vino jen ne nu'amo nobjene folklore.«

»Orka, čakej, glih ki govorimo uod vina,« se vmeša nekdo drugi, »krko hehktov ste ga naročili z Buoršta?«

»Dvajste.«

»Jen je dobro?«

»Ni kej rječ. Se pe ti pit. Sej ga pijejo ku krave. Uno nedeljo ga je šlo skuorej dva hehta. Naš Drejče prave, da nanka farman nema takšnega.«

Pogovor se je razvijal v tej smeri dalje. Bilo je pol enajstih. Prisotni so vstali in predsednik dr. Zamašek je izjavil:

»Be, taku smo se zmenili. Naša kultura ne sme izumret, nasprotno, treba jo je poživeti in razširiti med ljudi. Zdej pej pejdmo v Društvo pokušat ta novo.«

Sportni pregled

NOGOMET

V nedeljo je bila na stadionu v Rimu toliko pričakovana tekma med italijanskim reprezentanco in svetovnim prvacom Nemčijo. Ze drugič je v tem letu zmagala Italija Nemčijo z 2:1. Današnja zmaga Italije ni ravno nezasluzena; lahko pa rečemo, da bi bolj odgovarjal neodločen izid, kot smo ga zadnji napovedali. Igra je bila nezanimiva in vse prej kot lepa. Večjo pobudo so kazali Nemci, obvladali so sredino igrišča, a italijanska obramba je bila odlična in je Nemcem preprečila zmago. Odličen je bil tudi Viola, ki je rešil s požrtvovalno igro in pogumnimi ter spretnimi posegi marsikatero, skoraj neubranljivo žogo. Italijani so manj napadali, a so bili nevarnejši. Prvi gol za Lahe je po nesreči naredil sam nemški branilec May, drugi pa je streljal Virgili ostro na gol, vratarju je uspelo odbiti žogo, Boniperti je bil na to pripravljen in je z lepim strelom potresel nemško mrežo. Nato so se Nemci vrgli z vso silo v napad in do konca nevarno ogrožali nasprotna vrata. Zlasti je bila premoč v zadnjih desetih minutah. Tedaj je dal Röhrig zadnji in najlepši gol dneva. Če bi igra še za nekaj časa nadaljevali, bi bil neodločen izid in verjetno bi Nemci tudi zmagali.

V Jugoslaviji so zaključili jensko nogometno prvenstvo. Večina nogometašev bo čez zimo počivala, boljši pa bodo odšli na turnejo po Aziji. Na lestvici sedaj vodita Crvena zvezda in Partizan z 20 točkami, slede po vrstnem redu zadnje nedelje nesrečni Radnički, Velež, Sarajevo, Dinamo, Budućnost, Vojvodina, Hajduk, BSK, Spartak, Zagreb, Železničar in Proleter.

V nedeljo jo je precej izkupil goriško moštvo Juventina. Izgubilo je v Sloveniji proti moštvi Ljubljana kar s 7:1. Se precej dobro so igrali v prvem polčasu (2:1) a so nato popolnoma kapitulirali pred premočnim nasprotnikom.

SMUCANJE

Nastopila je zima, zakraljevalo je v športu smučanje in tudi drsanje, v ozadje pa so se pomaknile ostale atletske panoge. Oči vseh ljubiteljev zimskih športov so uprte v Cortino, kjer bodo letos zimske olimpijske igre. Kandidati za te igre se pridno vadijo, a pred vsemi prednjačijo atleti severnih narodov. Finski smučarji se na primer pripravljajo že 9 mesecev. Razumljivo je, da so zato glavni favoriti vsaj v tekih na dolge proge in v skokih. 30-letni Veikko Hakulinen je tekel v poletnih in jesenskih mesecih po tri ure na dan, poleg tega pa še na posebnih smučeh na kotalkah. Do sedaj je zmagal na Olimpiadi v Oslu leta 1952 na 50, na 15 in na 30 km, nato je bil drugi na svetovnem prvenstvu v Falunu na 30 in 50 km. Na 30 in 50 km mu je nevaren tekme dvakratni svetovni prvak Rus Kuzin, ki je tudi zelo dobro uvežban, na 15 km pa Sved Viitanen. Ko so med švedskimi tekači izvedli anketo o bodočih zmagovalcih na treh progah, so se ti izjavili takole: 15 km — Viitanen 10 glasov, P. Larsson 4, Hakulinen 3; tek na 30 km — Hakulinen 7, Jerenberg 6, Kuzin 2; na 50 km — Hakulinen 9, Jerenberg 6 in Kuzin 1. Kot vidimo, uživa finski »Zatopek na snegu« veliko zaupanje, čeprav je razmeroma že star.

Ker hočejo skakači potrditi 1. in 2. mesto, doseženo v Falunu, se tudi oni vestno pripravljajo. Za olimpijske igre v Oslu je imel vsak tekmovalac za seboj po 50 skokov, pred Falunom 250, pred Cortino pa bodo dosegli rekordno število 400 skokov. Ze pred prvim skokom so mnogo telovadili, tekli in dvigali uteži. Najbolj vztrajna sta bila Kallakorpi in Kirjonen, ki imata že sedaj za seboj po 200

SVETOVNA SAHOVSKA PRVENSTVA (Nadaljevanje z 10. strani)

Ze pred drugo svetovno vojno so se pojavila nova imena: Botvink, Rešewski, Flohr, Fine in Keres. Ti so pripadniki najmodernije šole v šahu, čeprav vsak s svojo osebnostjo in s svojim načelnim igranjem. Aljehin je zadnja leta pred smrtjo znatno slabše igral in bi verjetno najboljšemu med njimi Botvinku ne bil kos.

Aljehinova smrt je prizadela Botvinka. Namesto da igra samo z njim, je moral l. 1948 igrati četrvertočni turnir petorice (poleg njega še Smislov, Rešewski, Keres, Euwe). Z gotovostjo je zmagal in postal svetovni prvak. Ta naslov je ohranil še do danes, čeprav je že dvakrat igral neodločeno (12:12) z Bronsteinom in Smislovom, kar dokazuje, da je danes več enakovrednih vrhunskih šahovskih vemojstrov.

B. F.

skokov. Kaj to pomeni, si vsakdo lahko predstavlja, če pomisli, da nimajo do danes jugoslovanski olimpijski kandidati še nobenega skoka za sabo. V tej disciplini najbolj slove sicer Norvežani, ki so bili do leta 1954 daleko najboljši na svetu. Zato si tudi oni zelo prizadevajo, da bi ponovno zablesteli v Cortini. Najresnejši njihovi kandidati so Bermann, Stallvik, Falkanger in Egern.

Najbolj številni zastopniki pa bosta poslali v Cortino Amerika in Rusija. Tekmovalci obeh držav bodo stanovali v najdražjih hotelih in plačevali na dan po 5000 lir za hrano in stanovanje. To si lahko privoščijo le kapitalisti Amerikanci in proletarci Rusi.

ATLETIKA

Ameriška agencija United Press je napravila v 12 evropskih državah poizvedovanje o najboljših letošnjih športnikih na svetu. Za najboljšega so proglasili madžarskega tekača na srednjih progah Iharosa. Deseterica najboljših je sestavljena takole: Iharos (atletika), Moens (atletika), Anderson (dviganje uteži), Bobet (kolesarstvo), Marciano (boks), Fango (avtomobilizem), Johnson (atletika), Cambell (dir-

kanje z motornimi čolni), Trabert (tenis), in Ercson (hitrostno drsanje).

Iharos in njegov rojak Tabori sta sedaj v Avstraliji na turneji. Ze pri prvem nastopu je zmagal Iharos v teku na 2 milj in s časom 8:47,4 postavil nov avstralski rekord. Drugi je bil Tabori in šele za obema Madžaroma so prišli na vrsto domačini.

Slovenski tisk na Primorskem

(Nadaljevanje z 9. strani)

izrecno politični listi. Ze leta 1869 je izšla knjižica *Potrebe delavcev društva za Slovence v Trstu*, leta 1871 *Poročilo slovenskega društva Goriške katoliško-politične družbe*, političen in pedučiven list *Primorec*, politično glasilo goriških Slovencev *Soča*, (zagledala je luč sveta leta 1871), glasilo goriških »Staroslovencev« *Glas*, ki je začelo izhajati 1872. in se je 1875 združilo s *Sočo*, in končno leta 1876 glasilo tržaških Slovencev *Edinost*, ki je živela do leta 1928.

Leta 1873 so izšle v posebni knjigi kot ponatis in *Soče Nekateri opazki ruskega profesorja znamenitega slavista J. Baudouina de Courtenaya, raziskovalca rezijskega narečja in beneško-slovenskih govov. Iste leta je izšel v Gorici izpod peresa Frana Levca življenjski *Valentina Stanica*. Kot zanimivost omenim »*Pokus razkladbe nekaterih pomenljivih prikazni spanja in sanj*« (1874), ki je izšel v 24. letnem poročilu goriške višje gimnazije (!). Naslednje leto je pevsko društvo »Slavec« v Gorici izdalo svoja *Pravila*. Kot ponatis iz *Edinosti* je izšel članek *Krajna imena v tržaški okolici* (1876).*

V osemdesetih letih je število knjig in časopisov zopet višje. Med leposlovnimi knjigami srečujemo poleg zelo številnih prevodov (Alfierijeva tragedija *Filip* v prevodu Jožefa Križmana v Trstu 1886, Shillerjev *Vilhelm Tell* v Cegnarjevem prevodu v Trstu 1886, Indijska dramska dela *Urvaši*, *Malavika* in *Agnimitra* v Glaserjevem prevodu v Trstu 1885 ipd.) tudi še nekaj izvornih del malo pomembnih književnikov (France Vilhar, Janko Leban, Vinko Gregorič-Podkraškogorski, Franjo Zakrjšek, Levín, Zavrtnik) in prvi zvezek *Poezija* Jožefa Pagliaruzija-Krilana, ki ga je po prerani smrti odličnega epskega pesnika izdal Anton Klodič.

Ta zbirka ni edino delo, izšlo v tem desetletju, ki je zelo pomembno v slovenski kulturni zgodovini. Leta 1882 je bila tiskana v Gorici znamenita *Rutarjeva Zgodovina Tolminske*, 1887. je izšlo v Gorici *Dvanajst večerov*, v katerih je izpovedal Anton Mahnič, tedaj prefekt goriškega semenišča, svoje estetske nazore; dve leti pozneje je pa začel izdajati revijo *Rimski katolik*.

Mimo teh pomembnih omenjanih še nekaj zanimivosti: od leta 1880 do 1884 je izhajalo glasilo goriških učiteljev *Sola*. V Trstu je leta 1882 bila objavljena zgodovinska slika Matije Sila *Trst in okolica*. Leta 1884 je bila v Cedadu tiskana knjiga *Slavia italiana*, po besedah Simona Rutarja »z velikim navdušenjem v lepi italijansčini o beneških Slovencih napisana knjiga.« (Nadaljevanje s'e. 11)

Znamenje v snegu

ZA NAŠE ZDRAVJE

Otrokova higiena

Otrokovo zdravje je v veliki meri odvisno od higienskih pogojev, v katerih živi. Dojenčkov organizem je silno občutljiv in ga zato moramo posebno negovati, da ga obvarujemo pred bakterijami, ki povzročajo razne bolezni.

Otrok potrebuje sonca in zraka; njegova soba mora biti sončna, čista in prezračena. Toplota v sobi naj bo od 16 do 18 stop. Celzija.

V prvem letu življenja naj otrok spi v zibel, ki jo bo pozneje nadomestila majhna kovinasta postelja, obdana s kovinastimi palicami. Slednje naj bodo tako postavljene, da otrok ne more mednje vtakniti glavo. Perilo v zibel moramo večkrat zamenjati, najboljše vsak dan. Varujmo otroka pred muhami in drugim mrčesom. Če drugače ne moremo, razgrnimo čez zibel mrežo. Psi in mačke ne smejo imeti vstopa v otrokovo sobo. Dete naj spi samo in v svoji postelji.

Zdrav otrok bo prve dni le spal in jedel. Ob do- ločenih urah ga zbudimo in mu damo jesti. Če je ponoči nemiren in joče, so tega najbrž krive motnje v prebavi, o kateri se pa mora izreči le zdravnik.

Vsaka mati patančno ve, koliko perila otrok potrebuje. Naj tu le pripomnimo, da mora perilo biti mehko in ne sme otroka nikjer tlašati. Zamenjati ga moramo večkrat. Umazano perilo operemo, ga iz-

plahnemo v vreli vodi ter posušimo z vročim likalnikom.

Dojenčkova koža je zelo nežna in se kaj rada vname ali celo oboli. Da to preprečimo, morata biti otrok in njegovo perilo vedno čista.

Otroka moramo že od rojstva enkrat na dan okopati. To opravi mati, kadar ima največ časa na razpolago, vendar ne takoj po jedi. Otroka kopamo v čisti vodi, ki smo jo prej prevreli ter pustili, da se ohladi do 37 stop. C. Tudi prostor naj bo primerno topel. Za kopel je najbolj priporočljiva premična banja, ki jo lahko položimo na stol ali mizo. Otroka pomočimo v posodo tako, da mu voda seže do vratu. Drži ga z desno roko, z levo pa njegovo telo namili in takoj nato izplahni. To delo moraš opraviti v 5 minutah, nakar otroka poviješ v primerno brisačo, kjer ga posušiš.

Prve igranje bo otrok dobil okrog 5. ali 6. meseca. Naj bodo take, da jih lahko umijemo. Izogibajmo se majhnih igračk, ki jih otrok lahko použije. Ne dajmo otroku v roke igrače z ostrimi robovi, ker bi se lahko porezal. Ni zdravo, da si otroci zamenjujejo igrače, ker bi na ta način lahko prenašali nalezljive bolezni.

Vsem in še prav posebno otrokom mnogo koristi življenje v prosti naravi. Če le dopuščajo vremenske prilike, peljimo otroka iz hiše. Prvi sprehod naj bo kratek, vsi nadaljnji pa postopoma daljši. To je seveda odvisno od letnega časa in od vremena. Če dežuje, sneži ali pritiška huda mraz, mora otrok biti doma.

GOSPODARSTVO

O ureditvi novih sadovnjakov

Dobro urejeni in gojeni sadovnjaki prinašajo zelo lepe dohodke. Kljub temu pa preden začnemo sadovnjak urejevati, moramo skrbno proučiti pogoje. Nujno je potrebno proučiti naslednje tri pogoje:

1. Ali je zemljišče primerno in že po naravi dovolj rodovitno, da bodo vsajena drevesa obilno in tudi kmalu rodila?

2. Ali je na razpolago strokovno izvežbana delovna sila, ki bo sadovnjak pravilno gojila? Najodličnejše sorte bodo na najbolj rodovitni zemlji odpovedale, če jih ne neguje večja roka. Niti od daleč si ne smemo domišljati, da je vsak kmetovalec dober sadjar ali pa da lahko tak postane brez posebnega šolanja, ki mora dati teoretično in praktično izobrazbo: izvežban sadjar mora vedeti, katera opravila so potrebna in zakaj so potrebna.

3. Zelo važno vprašanje pa so tržne razmere. Posebno v Italiji se v zadnjih letih mnogo hitreje dviga sadni pridelek kot potrošnja sadja in njegov izvoz. V takih razmerah uspevajo samo tisti sadjarji, pri katerih je cena sadja zelo nizka.

Če smo proučili navedena 3 vprašanja in smo prišli do zaključka, da bomo uspeli, potem le pričnimo urejevati novi sadovnjak.

UREDITEV SADOVNJAKA

Zemljo za sadovnjak moramo predvsem globoko prevrniti. Najbolje je, da jo preorjemo s traktorjem na globino 80 cm. V globoko preorani zemlji se bodo korenine ugodno razvijale in bolje vsrkavale vlago.

Ko zemljo rahljamo, moramo vanjo podgrebsti v globini 25 do 35 cm precejšnjo količino hlevskega gnoja, ki naj bo dobro dozrel, to je spremenjen skoraj v droben kompost: tudi cela slama v gnoju lahko povzroči plesnobo in gnitje korenin. — Umetna gnojila dodamo komaj pri zasajanju, in sicer na vsako sadiko v srednjem 1 do 1,50 kg mešanice iz polovice superfosfata in polovice kalijeve soli. Pazimo pa, da gnojila ne pridejo v neposredni stik s koreninami, temveč vedno v razdaljo kakih 5 cm.

Pri zasajanju moramo paziti na razdalje med posameznimi sadikami: Te razdalje so odvisne od vrste sadik in od oblike, v kateri jih hočemo vzgajati.

Jablane, ki jih vzgajamo v kotlasti obliki, bomo sadili na 7 metrov razdalje v vrsti, ki je oddaljena od druge 8—9 m. Če jih hočemo vzgajati v kordonih ali v obliki palmet, bomo razdalje razpolovili.

Hruške, cepljene na divjaku, katere hočemo gojiti v piramidalni obliki, bomo sadili na 6 m razdalje v vrsti, te pa na razdalji 7 m; v kordonih ali palmetah naj bodo razdalje med vrstami 4 m, v teh pa 2,50 do 3 m. Razdalje med hruškami, ki so cepljene na kutino, so znatno manjše: navadno 3 m vrsta od vrste in 1,50 m v vrstah samih.

Breskve in marelice sadimo navadno na razdaljo 6 m.

Najprimernejša doba za zasajanje je pred zimo. Najbolje bi bilo saditi, brž ko je listje odpadlo. Drevesca razvijejo že v zimskem času mnogo tankih koreninic-sesalk, tako da

so spomladi v mnogo ugodnejših življenjskih razmerah kot drevesa, ki smo jih sadili spomladi. — Drevesce ne smemo saditi v blato!

Preden sadimo, moramo urediti korenine: odstranimo predvsem nalomljene in tudi grdo razvite, posebno če se prepletajo. V splošnem pa moramo paziti, da korenin preveč ne skrajšamo. Na vsak način mora biti korenice bolj razvite kot vejevje. — Tik pred zasaditvijo potopimo korenine sadik v brozgo, ki smo jo pripravili iz kravjeka ali zemlje, kateri smo dodali primerno količino raztopine modre galice in apna; za 100 litrov brozge 1 kg galice in primerno količino apna. S tem korenine razkužimo in jih ohranimo sveže, tako da se jih zemlja bolje oprime.

Tako pripravljeno sadiko zasadimo v jamo h kolu, katerega smo prej zapičili in ki ji je v začetku nujno potrebna opora. Nekaj z zemljo pokritega gnoja pride pod korenine, vse korenine pokrijemo z dobro zemljo, vrhu katere raztrosimo zopet gnoj, predvsem umetnega. Paziti moramo, da je zemlja okoli korenin dobro stlačena, ker bi morebitne praznine pospeševale sušenje korenin. — Prvi venec korenin naj bo okoli 15 cm pod površino zemljišča. Okoli zasajenega drevesca in zapičenega kola naneseemo še druge zemlje, tako da tvori okoli 15 cm visok stožec. Na ta način zavarujemo drevesce pred pozebo.

To velja za vse sadovnjake v večjem obsegu. Kdor pa sadi sadna drevesca samo sebi v veselje in zabavo, bo tudi imel le korist, če upošteva, kar smo povedali, in se po tem tudi ravna.

KOLIKO STANE *VARSTVO RASTLIN?

Kjer je sadjarstvo na posebno visoki stopnji — danes najbrže le v okolici Bologne v Italiji — so letos potrošili za zdravje dreves po 297 do 847 lir na vsako drevo. V splošnem so najmanj potrošili za hruške in breskve, največ pa za jabolane. Zanje so porabili skoraj 300.000 lir na hektar. Te visoke številke pa povedo, da zahteva moderno sadjarstvo precejšnje kapitale. Važno je predvsem, ali se tako visok strošek izplača: podrobna proučitev kontroliranih sadjarskih posestev je ugotovila, da se je pri breskvah uporabilo za varstvo zdravja komaj 6% prodajne vrednosti pridelka in da se je ta odstotek dvignil pri jabolkah na 22%. — Drevesa so škropili osemkrat.

DETELJIŠČA PREORJI POZIMI!

Če nisi še preoral izrabljenih deteljišč, preorji jih čimprej, na vsak način v zimskem času. Edino tako bodo izrute detelje pomrzile in ne boš imel drugo leto toliko plevela.

Preorji pa čim globlje, da bosta zrak in mraz segla in delovala tudi v spodnjih plasteh, kjer se bo nabirala tudi vlaga in tako stvorila rezervo za morebitno sušo.

MLEKO V RUDNIKIH

V Zapadni Nemčiji delijo mleko v šolah, vojašnicah, na deloviščih in v uradih. Pred kratkim so začeli razdeljevati mleko tudi v

rudnikih, posebno v premogokopih v Porurju. Sedaj ga delijo že v 86 rudnikih, in sicer skoraj 800.000 litrov na mesec ali 10 milijonov litrov na leto. Rudarji lahko povzijejo mleko tudi med delom. S tem so rudarji zelo zadovoljni, ker jim mleko gasi žejo in vpliva pomirjevalno na živce, tako da se čutijo bolj razsodne in varne. Podjetja so ugotovila večjo storilnost dela.

POZOR NA PRAZNE SODE

Mnogi so vinski pridelek že prodali in so zato sodi že prazni. Kako je s temi sodi? So oprani? Največ sodov se pokvari, ker jih kletarji ne operejo, brž ko so jih spraznili; mnogi celo pustijo več časa v sodu drožje, ki se začne kisati ali plesneti. To je zelo škodljiva površnost, ki se bridko maščuje.

Izpraznjeni sod mora biti takoj opran, esušen — v deževnem vremenu tudi umetno z gorečim ogljem v primerni posodi — potem pa zažveplan in zabiti. Pozneje moramo vsak drugi mesec sod ponovno zažveplati z azbestnim trakcem ali koleščkom za vsaka 2 hl prostornine.

»FRISONA ITALIANA«

Ta uradni naslov vpeljuje italijanski rodomnik za krave frizijsko-holštajnske pasme, pa naj so jih živinorejci uvozili iz Kanade, ZDA (rod »Carnation«), iz Holandske, Danske, Švedske ali od drugod, kakor tudi če so bile vzrejene v Italiji. Danes je v Italiji že skoraj milijon krav te pasme, ki se odlikuje po visoki mlečnosti (5 do 7000 kg mleka v 365 dneh). Mnogi strokovnjaki se danes protivijo vsakemu nadaljnemu uvozu teh krav, češ da se pri uvozu godijo velike sleparije. Nekdo n. pr. pravi, da izloča Holandska iz svoje reje vse jetične krave, ki jih potem pokupijo italijanski trgovci ter v Italiji krave drago prodajo. Strokovnjaki pravijo, da je stalež italijanske »frison« že tako visok, da se pasma lahko sama naprej razvija.

Malokateri slovenski živinorejci si bo nabavil kravo te pasme, ker je glede na krmo in nego zelo zahtevna in ni pri nas pogojev za uspešno rejo. Za naše živinorejce je najbolj primerna še vedno sivo-rjava švicarska pasma, tu pa tam sinodolska-simentalska, v hribovitih krajih pa belanska.

ZRNJE POSTAJA PIŠKAVO

ker ga nisi premešal s primernim razkužilom, kot sta »ceregama« in »Geigy 33«. Za razkuženje 100 kg žitnega zrnja zadostuje 100 gramov enega izmed imenovanih sredstev, za fižol in grah pa moraš vzeti še za polovico več.

MRAZ JE ZAČEL PRITISKATI

zato pa vzemi iz zemlje gomolje georgin in kan, čebulice gladiol in drugih čebulnic, ki so rastle na prostem.

Poskrbi za zimsko stojišče ostalim cveticam, predvsem gorečkam (geranije ali pelargonije), vodenkam itd. itd. Vsem rastlinam v sobah moraš vsaj vsak drugi teden oprati liste, da jih prah ne zaduši.

OBVESTILO KMETOVALCEM PRIDELOVALCEM OLJK

Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo obvešča kmetovalce, ki nameravajo predelati svoj oljčni pridelek v Plavjah, naj se nemudoma prijavijo pri kmetijskem nadzorništvu v Trstu, ulica Ghega, št. 6/I.

Prijave se sprejemajo samo do vključno 24. t. m. Kmetijsko nadzorništvo bo preskrbelo začasno izvožno dovoljenje samo kmetovalcem, ki so pravočasno prijavili količino oljk za predelavo v Plavjah.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Vprašanje št. 188: Kako je s pokojnino, če se upokojenec preseli v inozemstvo? Rada bi to zadevo uredila, preden se izselim.

Odgovor: Kakšna upokojenka ste in kdo Vam plačuje pokojnino? Menimo, da dobivate pokojnino od države. V tem primeru se morate obrniti za pojasnila na finančno intendantco, kamor morate tudi nasloviti morebitno prošnjo. Mogoče dobite zadostna pojasnila tudi pri uradu, ki Vam izplačuje pokojnino. Zadeva je namreč sledeča: finančna intendantca pošlje pokojnino le v tisto državo, ki tudi sama dostavlja pokojnine svojim državljanom v Italiji. Tu veljajo med državami posebni dogovori. Če pa med Italijo in državo, kamor se mislite preseliti, takega dogovora ni, je najbolje, da pooblastite prijateljsko osebo, naj dviga pokojnino namesto Vas ter jo pošilja za Vami.

Vprašanje št. 189: Moje vino ima duh po žveplu. Kako bi ga odpravil?

Odgovor: Če ima vino le duh po žveplu, zadostuje navadno, nekajkratno pretakanje na zraku. Najbolje je, da vino teče skozi snopič rožja — trtnih rozgov — v podloženo bakreno posodo (kotel za polento). Na ta način se vino močno prezrača, kar navadno zadostuje. Če bi to ne bilo dovolj in bi duh po žveplu še ostal, je potrebno med vino premešati rastlinskega oglja (epcnita), ki odzame slab duh. Navadno zadostuje 60 gramov rastlinskega oglja za hl vina. Če je vino čisto in bistro, se rastlinsko oglje samo uleže med drožje in je vino v dveh tednih godno za pretakanje. Če pa je vino motno, potem se oglje ne uleže med drožje. V tem primeru moramo vino pretočiti, med pretakanjem pa mu primešamo čistila (želatine, prežgane volovske krvi itd.) in po nadaljnjih 10 dneh moramo vino zopet pretočiti. Če uporabljamo rastlinsko oglje za uničenje duha po žveplu, izgubi vino na barvi in ga moramo pozneje ali barvati ali premešati z vinom z močnejšo barvo. To velja za vina, ki dišijo po žveplu. Če pa vino smrdi po gnilih jajcih, kar je tudi odvisno od žvepla, ravnamo sicer z njim ravno tako, le da tedaj ni dovolj 60 gramov rastlinskega oglja, temveč je treba to količino dvigniti na 300 gr. za hl.

MALI OGLASI

Na prodaj je epstanovanjska, dobro urejena hiša z vso opremo in vrtom. Nahaja se pri Sv. Ivanu blizu tramvaja. Naslov na upravi lista.

ELEKTRIČNE IN VODOVODNE NAPELJAVE

Koren Stanko

GORICA, ul. Mattioli 11 tel. 32-71

GOSTILNA S PRENOČIŠČEM

ČUBEJ

GORICA, ul. Duca D'Aosta 35 tel. 25-22

MIRODILNICA - DROGERIJA

DORO

GORICA, ul. Corso Italia 32 tel. 26-83

Zaloga drv, barv, čopičev, in parfumov, kemični proizvodi, sintetična lepila

ZALOGA DRV, PREMOGA, APNA

SCHLUGA - SAJEVIC

GORICA, p.zza Cavour 6

GOSTILNA

KATI

PEVMA PRI GORICI

MONCARO

GORICA, Corso Verdi 37 tel. 22-29

ZALOGA KURIVA NA DROBNO IN DEBELO, TEKOCI PLIN SOLGAS

VETRIH IVAN

GORICA, ul. Lantieri 5 tel. 25-27

PEKARNA

Škarabot Bernard

GORICA, ul. Montesanto 34 tel. 29-29

TRGOVINA JESTVIN

ŠKABAR JOSIP

OPČINE - Narodna ul. 42 - Tel. 21-026

vošči cenjenim odjemalcem vesel božič in srečno novo leto!

RESTAVRACIJA

All'Università - Pri Univerzi

GORICA, p.zza Vittoria 3

Nov dokaz

V pretekli številki smo zaključili novelo Na morju, v katero se je besno zagnal neki slovenski list, češ da jo je pisal Guy de Maupassant.

Zaradi resnice ugotavljamo naslednje. Priznavamo da Maupassant ni vedno priporočljiv mladini, vendar vsa njegova dela niso na cerkvenem »seznamu prepovedanih knjig«. O tem se lahko vsakdo prepriča, če pregleda dr. Odarjevo knjigo o cerkvenem indeksu. Iz tega sledi, da Maupassantove spise, ki so vzgojni in moralno neoporečni, lahko mirno bere vsak kristjan. Med te spada ravno socialna povest Na morju.

Omenjeni list je pa uvrstil naš podlistek med spise, ki »spodkopujejo temelje katoliške vere in morale, ker povečujejo tatvino, zagovarjajo razporoko, popisujejo prizore, ki močno vzbujajo počutnost, tajijo nesmrtnost dušec« itd.

Starše in vse ljudi zdrave pameti pozivamo, naj preberejo našo novelo ter si sami odgovore, ali je v njej najrahljša senca vsega tega in ali spisa ne dajo lahko z mirno vestjo v roke tudi najtenkovestnejšega kristjana. Tako se bodo sami prepričali, da žive med

Deklica pred božičnim dreveščkom

nami res katoličani, ki hočejo biti za vsako ceno bolj papeški od papeža samega ter postavljajo razne zapovedi in prepovedi, o katerih ve vsak izobrazen katoličan, da jih ni Cerkev nikoli objavila.

Njihov napad nam je v zadoščenje, ker javnosti iznova dokazuje, kako na lahko jemljejo resnico. Taka zavestna zavijanja niso v čast vestnim časnikarjem, najmanj pa takim, ki hočejo biti strogi katoličani.

Vesele božične praznike

★ ★ ★ ★ ★
in srečno novo leto 1956!

★ ★ ★ ★ ★

Vesele božične praznike

srečno novo leto 1956!

T V R D K A

Kerže

PIAZZA S. GIOVANNI 1

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO

Emajlirani štedilniki in peči najmodernejših oblik na vsa goriva. Popolna oprema za kuhinje, jedilnice, restavracije, iz emajla, nerjavečega (inox) jekla itd. Električni likalniki, sesalci za prah, pralni stroji, grelci za vodo, hladilniki. Dekorativni predmeti umetne obiti, od keramike do brušenega kristala. Lesenci ter vseh vrst električnih luči, klasične in moderne oblike. Prodaja tudi na obroke.

MIZARSTVO S STROJNIM OBRATOM
ANTON ČERNIGOJ
 GORICA, Ul. Duca D'Aosta 30 - Tel. 25-98
 vošči vesele božične praznike
 in srečno novo leto 1956

LESNA TRGOVINA
ERZETIČ - DEDIČI
 GORICA, Ul. Mattioli 1 - Tel. 28-39
 zaloga drv, premoga, plina Agipgas, apna

UVOZ - IZVOZ VSEH VRST LESA
IVAN RIBARIČ

TRST, Ul. delle Milizie 19 - Tel. 96-510
 TRST, Ul. Crispi 14 - Tel. 93-502
 želi vsem cenjenim odjemalcem
 vesel božič!

KROJAČNICA ZA DAME IN GOSPODE
T. HLEDE

GORICA, Ul. Seminario 3 - Tel. 37-50
 vošči vesele božične praznike
 in srečno novo leto 1956

ZOBOZDRAVNIK - SPECIALIST
Dr. IGOR FRANKO
 GORICA, Ul. Carducci 7/I - Tel. 29-09
 želi vesel božič in srečno novo leto 1956

Trgovina s podlogami in z blagom
 za moške obleke

PERTOT ANTON
 TRST, Ul. Ginnastica 22

želi vsem cenjenim odjemalcem
 vesel božič!

KAVARNA
BRATUŽ

GORICA, Ul. Mamelli - Tel. 34-78

TRGOVINA ČEVLJEV
ANDREJ ČOTAR

GORICA, Ul. Rastello 34

TRGOVINA ČEVLJEV

GEC ALOJZ

TRST, trg Tra i Rivi 2 - Telef. 51-198
 želi vsem cenjenim odjemalcem
 vesel božič!

Trgovina galanterije
 Gorica, Ul. Carducci 6 (Gosposka ulica)
 in
 Krojačnica po najnovejši modi
 za dame in gospode
M. BAVCON
 GORICA, Ul. S. Giovanni 5

Zaloga koles, šivalnih strojev, triciklov, radijskih aparatov - športne in avtomobilske opreme
KERŠEVANI JOSIP
 GORICA, Corso Italia 24 - Tel. 26-43
 TRST - Import - Export - Ul. Coroneo 45

TRGOVINA Z MANIFAKTURNIM
 BLAGOM IN DROBNARIJO

Cepar Peter Pavel

TRST, Ul. Udine 36 - Telef. 28-296
 želi vesel božič cenjenim odjemalcem
 in prijateljem!

ZLATARNA - URARNA
JERKIČ LUDVIK

GORICA, Ul. Arcivescovado 1

HOTEL RESTAVRACIJA
ZLATI JELEN
 VIDA ALOJZIJ
 GORICA, Ul. Bellinzona 11 - Tel. 24-97

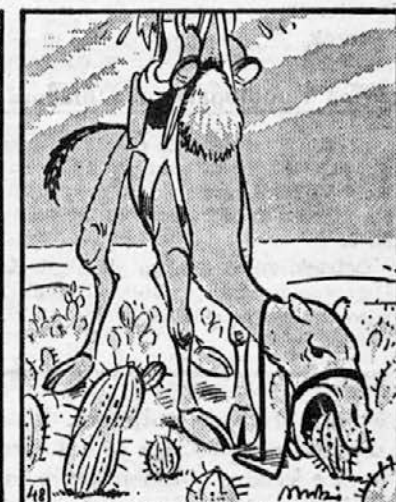
SLOVENSKA TRGOVINA Z MANU-
 FAKTURO IN S TKANINAMI
UDOVIČ FRANC

TRST, Ul. Mazzini 44 - Tel. 94-550
 TRST, trg Ponterosso 5 - Tel. 29-686
 želi cenjenim odjemalcem tu
 in onstran meje vesel božič!

MESTNI STAVBENIK
FAGANEL STANKO
 GORICA, Ul. Baiamonti 33

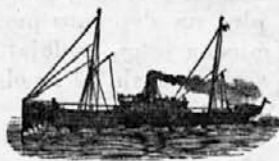
MIRODILNICA - DROGERIJA
Anton Podgornik
 GORICA, Piazza E. De Amicis 12 - Tel. 30-09

4

Za
naše
najmlajšeZ
v
i
t
o
r
e
p
e
c
v
A
f
r
i
k
i

Guy De Maupassant

1 NASEDLA LADJA

Bilo je včeraj, 31. decembra.

Ravno sem bil pozajtrkoval s svojim starim prijateljem Georgesom Garinom, lko mi je sluga prinesel zapečateno pismo, pokrito z inozemskimi znamkami.

Georges ga je vzel v roko in mi rekel:

»Dovoliš?«

»Prosim.«

Začel je prebirati osem strani z veliko angleško pisavo križem kražem popisanega pisma. Prebral jih je počasi, z resno pozornostjo, z zanimanjem za stvari, ki nam prihajajo do srca.

Nato je položil pismo na rob kamina in dejal:

»Vidiš, to je čudna zgodba, ki ti je še nisem nikoli povedal, še več kot čudna zgodba, kajti sam sem jo doživel. Resnično, tisto leto sem nenavadno silvestroval. Tega je že dvajset let, takrat sem jih imel trideset, zdaj pa jih imam petdeset.

Tisti čas sem bil nadzornik pri pomorski zavarovalni družbi, ki jo danes vodim. Ker je prišlo do zedinitve v obhajanju Novega

leta kot praznika, sem se namenil praznovati ga v Parizu, ko sem dobil od ravnateljstva pismo, v katerem mi naroča, naj nemudoma odidem na otok Re, kjer je pravkar nasedel pri nas zavarovani trijambornik iz Saint-Nazaira. Ob osmih zjutraj sem dobil pismo, ob desetih sem bil v pisarni družbe, kjer sem dobil navodila, zvečer sem sedel v brzec in dospel naslednje jutro v La Rochelle. Bilo je 31. decembra.

Imel sem še dve uri časa do odhoda parnika »Jean-Guiton«, ki vozi na otok Re. Kolovratil sem po mestu. La Rochelle je mesto s svojevrstnim značajem, ulice ima zapletene kakor labirint, njihovi hodniki se vlečejo pod brezkončnimi galerijami in arkadami, kakor v pariški rue de Rivoli. Nizki in temno obokani hodniki vplivajo skrivnostno, kakor da so bili zgrajeni za prizorišče zarot, za starodavno in pretresljivo prizorišče nekdanjih bitk v posebno hugenotsko mesto, brez čudovitih spomenikov, kakor jih ima, postavim, Rouen, vendar znamenito zaradi svojega resnega, skoraj zakritega obraza. To je staro mesto trdovratnih bojevnikov, hranilo je strastno in zanosno vero kalvinistov ter spočelo zaroto štirih seržantov.

Potem ko sem nekaj časa blodil po teh nenavadnih ulicah, sem se vkrcal na črn in zavaljen majhen parnik, ki naj bi me odpeljal na otok Re. Odrinil se je jezno sopihajoč, se izmuznil med

TEDENSKI KOLEDARČEK

25. decembra, **nedelja**: Božič, Zitič
 26. decembra, **ponedeljek**: Stefan, Zlatka
 27. decembra, **torek**: Janez Ev., Pel'slav
 28. decembra, **sreda**: Ned. otročiči, Zorica
 29. decembra, **četrtak**: Tomaž, Vrholav
 30. decembra, **petek**: Evgenij, Branimir
 31. decembra, **sobota**: Silvester, Blažena

VALUTA — TUJ DENAR

Dne 21. decembra si dobil oz. čal za:

ameriški dolar	630—632 lir
avstrijski šiling	23,50—24,50 lir
100 dinarjev	70—75 lir
100 francoskih frankov	162—167 lir
funt sterling	1630—1680 lir
nemško marko	147—150 lir
pesos	16—19 lir
švicarski frank	147—148 lir
zlato	720—723 lir
napoleon	4350—4450 lir

RADIO TRST A

Nedelja, 25. decembra ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 11.30 Vera in naš čas; 12.00 Oddaja za najmlajše — M. Jeras: »Male zvezdice na veliki božični večeri«; 13.30 Reklamna voščila — nato Voščila otrok; 14.30 Glasba po željah; 19.15 Po domovih naših dedov; 21.00 Radijski oder — Johannes Hendrich: »In odvedel ju je v Egipt«.

Ponedeljek, 26. decembra ob: 12.10 Pevski duet in harmonika; 13.30 Glasba po željah; 16.00 Radijski oder — Gerhard Niezoldi: »Princesa iz Seraminda«; 18.00 Moški zbor Vesna iz Križa; 18.30 Voščila prijateljčkov radijske mamice; 20.30 Vokalni kvintet Niko Stritof; 21.00 Puccini: »La Boheme«, opera v 4 dejanjih.

Torek, 27. decembra ob: 13.30 Glasba po željah; 19.15 Zdravniški vedež; 21.00 Radijski oder — G. Formano: »Jutranje darilo«, igra v 3 dejanjih — nato Večerne melodije.

Sreda, 28. decembra ob: 12.55 Jugoslovanski motivi; 18.30 Radijska mamica; 19.15 Radijska univerza; 20.30 Vokalni tercet Metuljček; 21.30 Koncert tenorista Renata Kodermaca; 22.15 Beethoven: Simfonija št. 9.

Četrtek, 29. decembra ob: 18.40 Koncert pianistke Damjane Bratuževe; 21.00 Dramatizirana zgodba — nato Prijubljene lahke melodije; 22.15 Mac Donald: Simfonija št. 3.

dvema starima stolpoma, ki varujeta pristan, prekrizal luko in zapustil nasip, ki ga je dal zgraditi Richelieu in ki je njihove strahovite kvadre videti prav ob morski površini, kako obdajajo mesto v obliki velikanske ovratnice.

Zunaj je parnik zarezal na desno.

Bil je eden tistih žalostnih dni, ki ležejo človeku na dušo, mu stisnejo srce in ugasnejo v njem sleherno silo; siv, hladen in umazan dan; leniva megla je visela v zraku, bila je vlažna, ledena in strupeno zatohla kakor sopuh iz kanala.

Pod to nizko in pretečo plastjo megle je ležalo rumeno plitvo in peščeno morje brezokrajnih sipin, bilo je mirno, brez valovanja in življenja, motno in mastno in skoraj podobno stoječi vodi. »Jean-Guiton« je plaval na njem in se iz navade rahlo gugal, rezal je neprozorne in gladke vodne količine in puščal za seboj le nekaj valov, ki so nekaj časa pljuskali in se kodrali, nato pa kmalu izginili.

Začel sem kramljati s kapitanom, to je bil nizek možak na kratkih nogah, zavaljen kakor njegov parnik, tudi gugal se je tako. Povprašal sem ga za podrobnosti o brodolomu, ki naj bi ga ugotovil. Šlo je za širok trijambornik iz Saint-Nazaira, ki je nosil ime »Marie-Joseph« in ki ga je v nočnem orkanu vrglo na sipine otoka Re.

Lastnik ladje nam je sporočil, da je bil vihar vrgel ladjo tako daleč na breg, da je ni bilo mogoče več sploviti in da so zato morali odnesti z nje vse, kar se je dalo smeti. Moral sem torej ugotoviti položaj nasedle ladje, oceniti njeno vrednost pred brodolomom in presoditi, če so resnično vse storili, da bi ladjo znova porinili v morje. Prišel sem kot zastopnik družbe, da bi mogel pozneje, če bi prišlo do pravde, nastopiti kot ugovarjajoča priča.

Pelek, 30. decembra ob: 13.30 Glasba po željah; 19.15 Radijska univerza; 21.00 Tržaški kulturni razgledi; 21.30 Vokalni kvintet; 22.00 Iz italijanske književnosti in umetnosti.

Sobota, 31. decembra ob: 12.55 Jugoslovanski motivi; 14.45 Ritmični orkester Swinging Brothers; 16 Sobotna novela; 19.15 Pogovor s poslušalkami; 19.30 Koncert pianistke prof. Mirce Sancinove; 21.00 Silvestrov variete; 24.00 Novoletna voščila, nato plesna glasba do 2.00 ure.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Vprašanje št. 190: Jajca mojih kokoši imajo zelo blede rumenjake. Ali so taka jajca manj redilna torej manj vredna? Kaj naj naredim, da bi bili rumenjaki lepo rumeni?

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE za Tržaško ozemlje

V NEDELJO, 25. DECEMBRA, OB 15. URI V KINODVORANI V KRIZU

Ivan Cankar

Martin Kačur

V PONEDELJEK, 26. DECEMBRA, OB 15.30 IN 19. URI V PROSVETNEM DOMU

NA OPCINAH

Grmm-Skofca

Janko in Metka**GLASBENA SKUPINA IZ BOLJUNCA**

prireja

PRVI NASTOP

z zabavno prireditvijo

NA BOZIC, 25. DECEMBRA 1955, OB 17. URI IN NA STEFANOVO, 26. DECEMBRA 1955, OB 16. URI V KINODVORANI V BOLJUNCU

Na sporedu so slovenske narodne pesmi, poskočne polke in valčki, ki jih izvaja vaški kvartet; dalmatinske narodne pesmi, ki jih izvajajo tamburaši — sodeluje pevski oktet

Med odmori šaljive točke: Vanek in Drejček, Miha Vandrove, Četovo presencenje NA STEFANOVO, 26. DEC., OB 19.30 PLES

Odgovor: Enako težka jajca so enakovredna, pa naj bodo rumenjaki živo rumeni ali bolj blede. Potrošniki seveda nimajo radi jajc z bledimi rumenjaki, ker mislijo, da so taka jajca ali stara ali od bolnih kokoši. Barva rumenjakov je odvisna od krme. Rumenjaki so rumeni, če dajete kokošim sveže zelene krme. V ta namen je zelo priporočljivo krmiliti zmlato seno ali še bolj zmlato suho deteljo (najboljša je lucerna!). S tem krmilom vsaj delno nadomestite otrobe. Na barvo rumenjaka vpliva tudi koruza: bela bo imela bolj blede rumenjake, živo rumena ali celo rdečkasta pa bolj rumene.

izdaja Konzorcij Novega lista

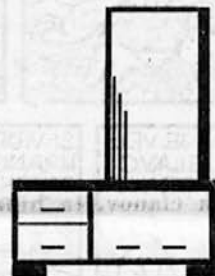
Odgovorni urednik Drago Legiša

Tiska zadruga tiskarjev »Graphis« z o. z. v Trstu
 Ulica Sv. Franciška 20 — Telefon 29-477

Krojačnica

T R S T
 Ul. F. Filzi, 21-I
 st. B
 Telefon 28 - 748

jamči izbran okus, originalen kraj Vaših oblek in daje čar elegance Vaši osebnosti

TOVARNA

Prinčič

KRMIN - CORMONS
 TELEFON ŠT. 32

Izdeluje vsakovrstno pohištvo, spalnice, jedilnice, kuhinje i t d. Izvrši vsako delo po naročilu. Prodaja po tovarniških cenah, jamči za solidno delo.

Po prejemu mojega poročila naj bi ravnatelj družbe ukrenil mere, ki bi jih imel za potrebne, da zavaruje naše koristi.

Kapitan »Jean-Guiton« je dobro poznal zadevo, kajti poklicali so ga, da se s svojim parnikom udeleži reševalnih poskusov.

Povedal mi je vso nezgodo, ni bila nič kaj zapletena. Ko se je »Marie-Joseph«, gnan od sunkov besnega vetra, izgubil v noči ter plul na slepo po penečem se morju — morje je bilo belo kakor mlečna juha, je dejal kapitan —, je naenkrat nasedel na velikanskih sipinah, ki se ob času oseke spremenijo v eno samo brezbrežno Saharo.

Ko sva kramljala, sem se razgledoval okrog sebe in pred seboj. Med vodno površino in med težkim nebom je ostajal ozek pas, ki je odpiral pogled v daljavo. Zagledala sva zemljo. Vprašal sem:

»Ali je to otok Re?«

»Da, gospod.«

Takrat je kapitan dvignil roko naravnost pred nama in mi sredi morja pokazal komaj zaznavno stvar. Izjavil je:

»Poglejte, tamle je vaša ladja.«

»Marie-Joseph?«

»Da.«

Osupnil sem. Temna in neznačna točka, ki bi jo sicer imel za čer, mi je bila več kakor tri kilometre oddaljena od brega.

Odgovoril sem:

»Toda, kapitan, na kraju, ki mi ga kažete, mora biti najmanj sto sežnjev globine?«

Zasmejal se je:

»Sto sežnjev, kaj še dragi moj... Niti dva sežnja nista, vam rečem!«

(Nadaljevanje)